

MASTERPLAN

Veluwe Ontvangstlocatie Eerbeek

Gemeente Brummen

6 januari 2025

o. Inleiding	p 4
1. De aanleiding: Regiodeal Veluwe in Balans	p 6
2. De opgave	p 8
3. Gebiedsanalyse	p 12
4. MASTERPLAN Veluwe-TOP	p 24
4.1. Aantrekkelijke, gastvrije openbare ruimte	p 26
4.2 Goede verbindingen naar Veluwe en IJsselvallei	p 28
4.3 Bezoekersmotief: het PAK museum	p 35
Aandachtspunten voor vervolg	p 45
Bronnen	p 46
Colofon	p 47
Bijlagen	
II. Definitief Ontwerp Stationsomgeving	
III. Uitwerking 4 routes	
III. Wayfinding Eerbeek	
IV. Haalbaarheidsrapportage PAK huis	

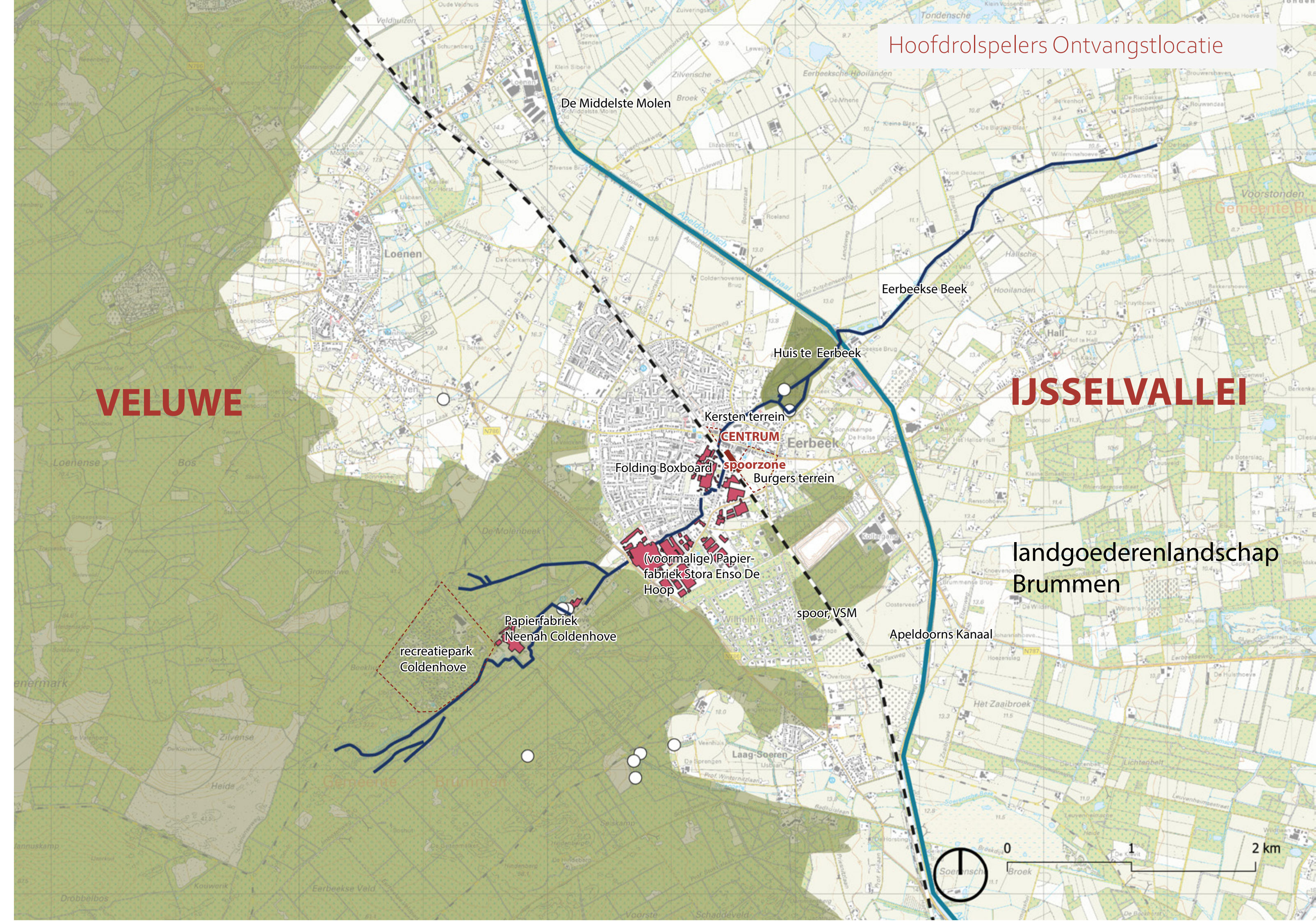
Inhoudsopgave

O. Inleiding

Eerbeek is gelegen in de Gouden rand van de Veluwe. Met aan de westzijde uitgestrekte bossen en heidevelden en aan de oostzijde de gevarieerde IJsselvallei. Op toeristisch en recreatief gebied is die potentie niet tot nauwelijks benut. Is het denkbaar dat juist hier een Veluwe Ontvangstlocatie komt? Midden in het dorp, zodat de leefbaarheid van het dorp en het MKB ervan kunnen profiteren?

Eerbeek is een papierdorp. Het is een industrieel dorp in transitie. De papierindustrie bepaalt voor een groot deel de historische en hedendaagse identiteit van het dorp. Het impliceert ook dat het imago van het dorp niet altijd positief is. Het beleavingsgebied van de Veluwe dat hier geldt is die van de Industriële Veluwe. Kunnen we het industriële verleden en toekomst van het dorp inzetten voor een positief imago van het dorp?

Wij denken dat dit zeker mogelijk is. Veel leesplezier.

1. De aanleiding

Regio Deal
Veluwe in Balans

In februari 2024 is de aanvraag nieuwe Regio Deal voor de Veluwe gehonoreerd. Deze impliceert werken aan een Veluwe in Balans. Deze propositie kent vier kernambities:

- nieuwe perspectieven voor de Gouden Randen van de Veluwe
- versterken van leefbaarheid, inclusiviteit en betrokkenheid
- investeren in de kwaliteit en duurzaamheid van recreatieve voorzieningen en mobiliteit
- intensiveren en verbreden van de samenwerking tussen overheden, eigenaren, gebruikers, bedrijfsleven en kennisinstellingen.

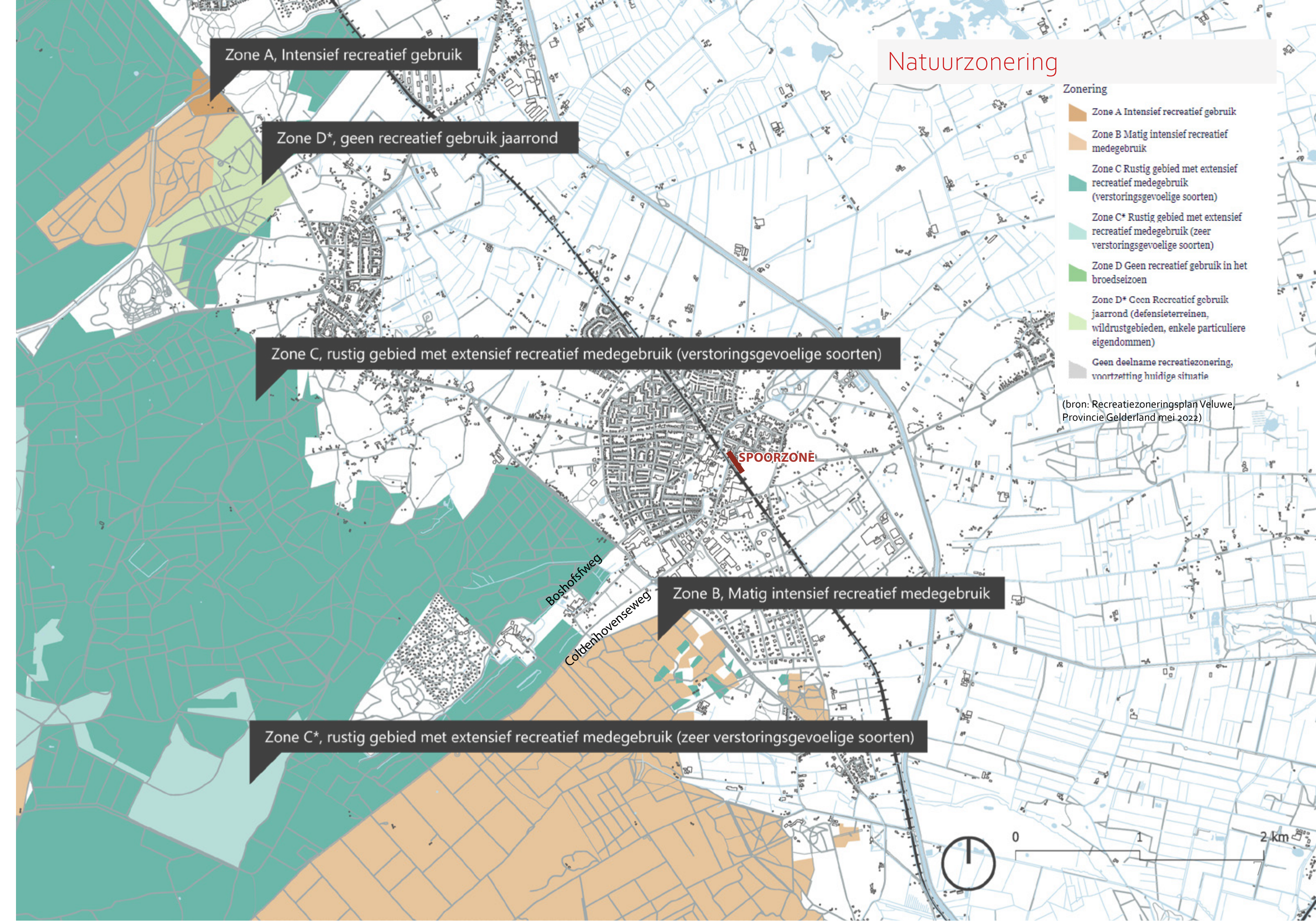
Het evenwicht tussen natuur en recreatie is op de Veluwe de laatste decennia uit balans geraakt.

De provincie Gelderland heeft daarom in mei 2022 een recreatiezonering voor de hele Veluwe vastgesteld. Hier wordt samen met het samenwerkingsverband Veluwe Alliantie, gemeenten, grondeigenaren, terreinbeheerders, koepels van gebruikersgroepen en recreatieondernemers uitvoering aan gegeven. Deze recreatiezonering bevat vele voorstellen voor het beter op elkaar afstemmen van recreatie en natuur. De zonering gaat uit van een viertal zones (A t/m D), variërend van intensief recreatief gebruik tot geen recreatief gebruik van de natuur.

Aanleiding voor dit Masterplan is ook het **coalitieakkoord** van de gemeente Brummen om van Eerbeek een toegangspoort naar de Veluwe te maken. Deze sluit naadloos aan bij de herziene leidraad Veluwe Ontvangstlocaties van de Veluwe Alliantie. Het verbeteren van de leefbaarheid is één van de pijlers uit het programma Eerbeek Loenen 2030. Daarnaast werken we aan met vastgestelde structuurvisie van Eerbeek. Daar wordt toerisme als kansrijk benoemd, waarbij de spoorzone de aangewezen plek is om toerisme te ontwikkelen.

De opgave voor Eerbeek is om een **Veluwe ontvangstlocatie** in te richten die aansluit op recreatief te gebruiken natuurgebied. Bezoekersstromen moeten zo geleid en verleid worden dat ze minder belastend zijn voor de natuur en bijdragen aan de leefbaarheid van dorpen en steden.

Onder andere in het Masterplan “Welkom Veluwezoom” (mei 2022) wordt Eerbeek genoemd als ontvangstlocatie om zo de te grote bezoekersdruk op de Zuidelijke Veluwezoom af te buigen en meer te spreiden. Vanuit de stuurgroep Masterplan Veluwezoom is dit ondersteund met een brief aan provincie Gelderland (zie bijlage IX).

2. De opgave

op weg naar een
hoogwaardige, unieke
Veluwe
Ontvangstlocatie

Vanuit de Veluwe gezien is het potentieel van de Eerbeekse locatie niet optimaal benut. Met name op toeristisch vlak is er veel winst te behalen.

Het Masterplan gaat in op de vraag: **Hoe kan de spoorzone een waardige Veluwe Ontvangstlocatie worden?** Een ontvangstlocatie die op zichzelf voldoende attractief is, die een startpunt of schakelpunt is van duurzame recreatieve routes naar zowel de Veluwe als de IJsselvallei en die een stimulans is voor de leefbaarheid van het papierdorp. Een dergelijke impuls is geen doel op zich maar een puzzelstuk in de regionale ontwikkeling en regiostrategie.

Grote Opgaven Veluwe

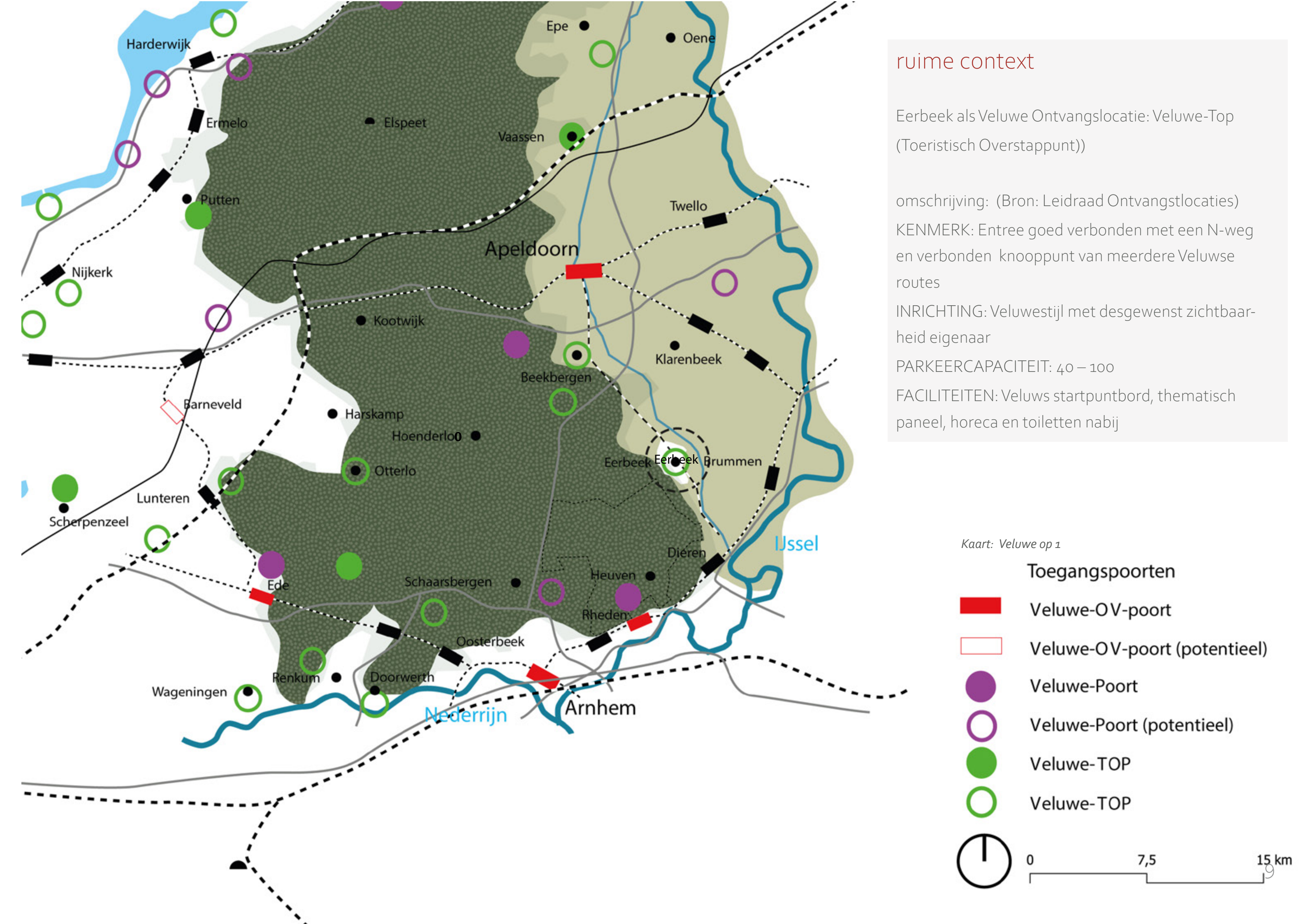
- Nieuwe perspectieven voor de Gouden Randen van de Veluwe.
- Behoud en verbeteren natuurkwaliteit (recreatiezonering).
- Alternatieve toegangspoort naar de Veluwezoom.
- Spreiden in tijd en ruimte van bezoekers om bezoekersdruk op het Veluwemassief te verlagen.

Grote opgaven Eerbeek / Gemeente Brummen

- Optimaliseren gastvrijheid en beleving van Eerbeek.
- Toerisme inzetten als middel ten behoeve van leefbaarheid van Eerbeek.
- Bezoekers langer vasthouden en gemiddelde besteding verhogen.

Groot thema:

- Belevingsgebied Industriële Veluwe.

Voor wie?

Deze vraag is beantwoord door gebruik te maken van de Leefstijlvinder. MarketResponse Marktvinders heeft deze tool opgesteld op basis van uitgebreid onderzoek, zowel kwalitatief als kwantitatief. Aan de hand van 7 onderscheiden leefstijlen wordt getoond waar mensen in hun vrije tijd of op vakantie behoefte aan hebben. En wat de verschillen hierin zijn. De één wil namelijk rust en regelmaat, de ander juist drukte en sensatie. We weten niet alleen hoe deze leefstijlen eruit zien, we weten ook waar waar in Nederland grofweg de verschillende leefstijlen wonen. Welke groepen wonen er in deze regio? Wat zijn hun wensen en hoe kan je hen het beste bereiken? (bron: www.leefstijlvinder.nl)

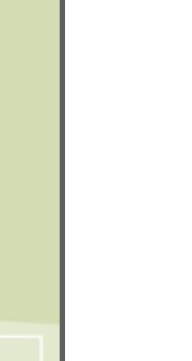
De 7 verschillende leefstijlen zijn: de Avontuur-, Plezier-, Harmonie-, Verbindings-, Rust-, Inzicht- en Stijlzoekers.

Doelgroepen Eerbeek en omgeving

Bekend is dat deze regio in trek is bij rustzoekers, harmoniezoekers, verbindings- en inzichtzoekers. Binnen de leefstijlen die aansluiten bij de Veluwe zit de potentie voor economische toegevoegde waarde vooral in de verbindingszoekers en inzichtzoekers.

Succesfactoren

- 1. Het unieke samenbindende verhaal vertellen.
- 2. Bijzondere trekkers in het gebied met een topbeleving. Voor de Industriële Veluwe zijn dat op dit moment de Veluwsche Stoomtrein Maatschappij (VSM) en de Middelste Molen.
- 3. Stimulans en gemak om bestemmingen te combineren: routes, arrangementen.
- 4. Verleidingen om iets te besteden (horeca, merchandise, bijzondere tours).
- 5. Evenementen/manifestaties: gevoel van urgentie creëren.

							
	Harmoniezoekers "Als het maar gezellig is."	Rustzoekers "Ik blijf liever dicht bij huis, dan dat ik ver weg ga."	Avontuurzoekers "Ik wil het liefst even iets anders, dan dat ik de massa achterna loop."	Plezierzoekers "Ik houd van plekken waar veel gebeurt."	Inzichtzoekers "Ik trek graag mijn eigen plan."	Stijlzoekers "werk hard, play hard."	Verbindingszoekers "Ik zoek een gemiddelde, knusse sfeer."
huidige situatie							
nieuwe situatie	✓	✓			✓		✓
nodig	diverse voorzieningen	startplek, verbeteren fiets- en wandelaansluitingen			PAK huis verbeteren fiets- en wandelaansluitingen		diverse voorzieningen

Voorkeuren op basis van Leefstijlprofiel

AANDACHTSPUNTEN
- zorgen voor aantrekkingskracht jaarrond; vier seizoenen!

VELUWE

fiets- (en wandel-) route naar Veluwe + Coldenhove- centrum

fiets- en wandelroutes naar IJssellvallei

IJSSSELVALLEI

Kleurenverklaring:
- essentieel
- gewenst
- aanvullend

bronnen (met name):
TOERISME IN EERBEEK OP HET JUISTE SPOOR
Een adviesrapport over de toeristische invulling spoorzone Eerbeek, Niek van der Stelt. In opdracht van de gemeente Brummen
VERBINDEN EN VERRIJKEN, Advies en Uitvoeringsprogramma Belevingsgebied Industriële Veluwe, Visit Veluwe 2019

Programma Van Eisen Veluwe-TOP

Kenmerken
- Bereikbaar met auto vanaf N-wegen
- Op knooppunt van Veluwse Routesystemen
- Merkstijl Informatie
- Maatwerk voor specifieke gebruikers

Parkeercapaciteit
- 40-100

Faciliteiten
- Veluwe Bebording + Stijl
- Horeca
- Toiletten
- Bebording met Veluwe- en gebiedsinformatie

Bron: werkboek recreatiezonering def. oktober 2020

3. Gebiedsanalyse

Voor een goed begrip van het gebied hebben we op drie schaalniveaus het gebied beknopt geanalyseerd. We maken daarbij grote schaal-sprongen:

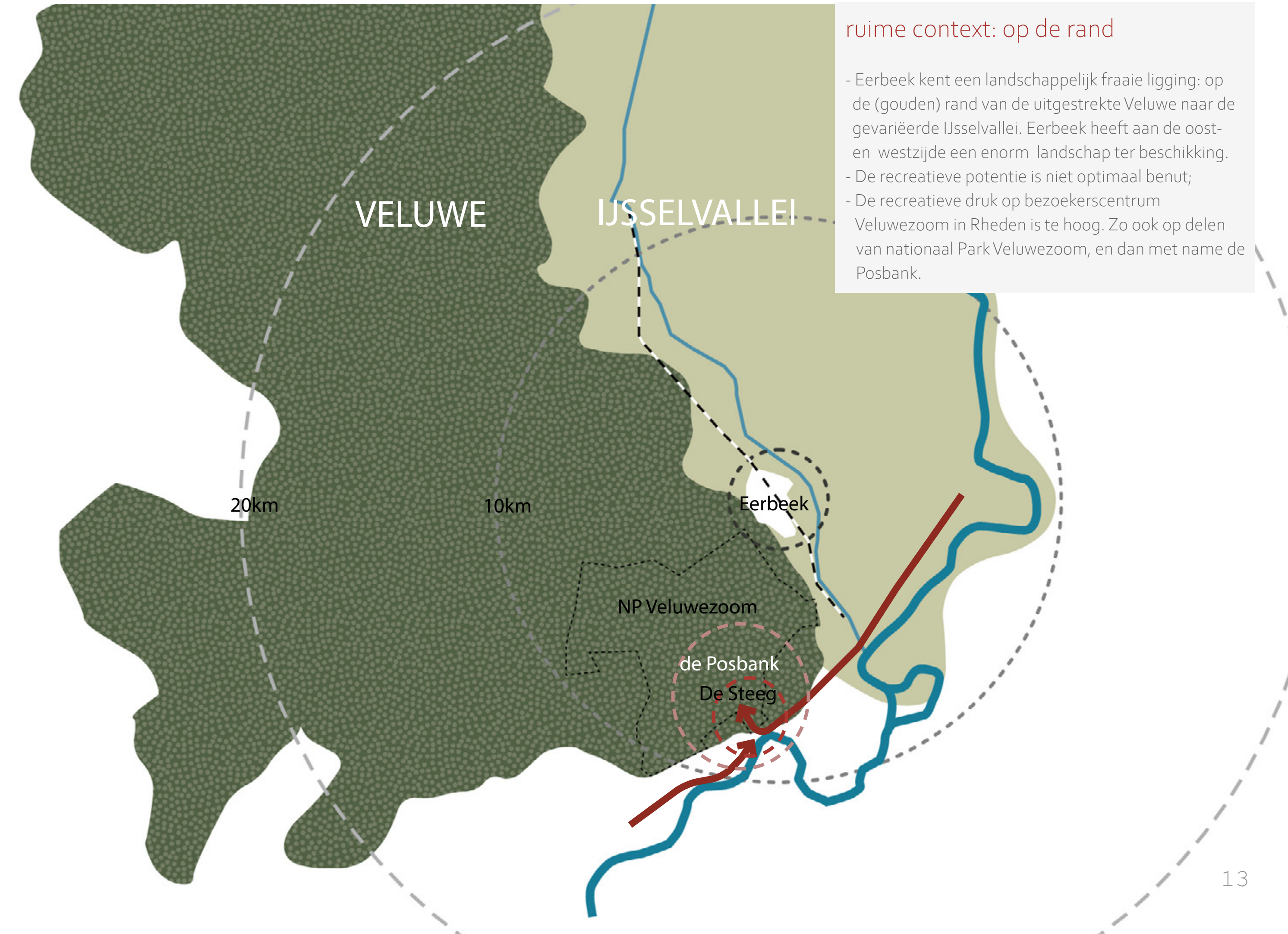
1. Ruime context: Eerbeek aan de Veluwe
2. Eerbeek en omgeving
3. Masterplangebied: Spoorzone in Eerbeek

Industrieel verleden:
watermolen van Eerbeek

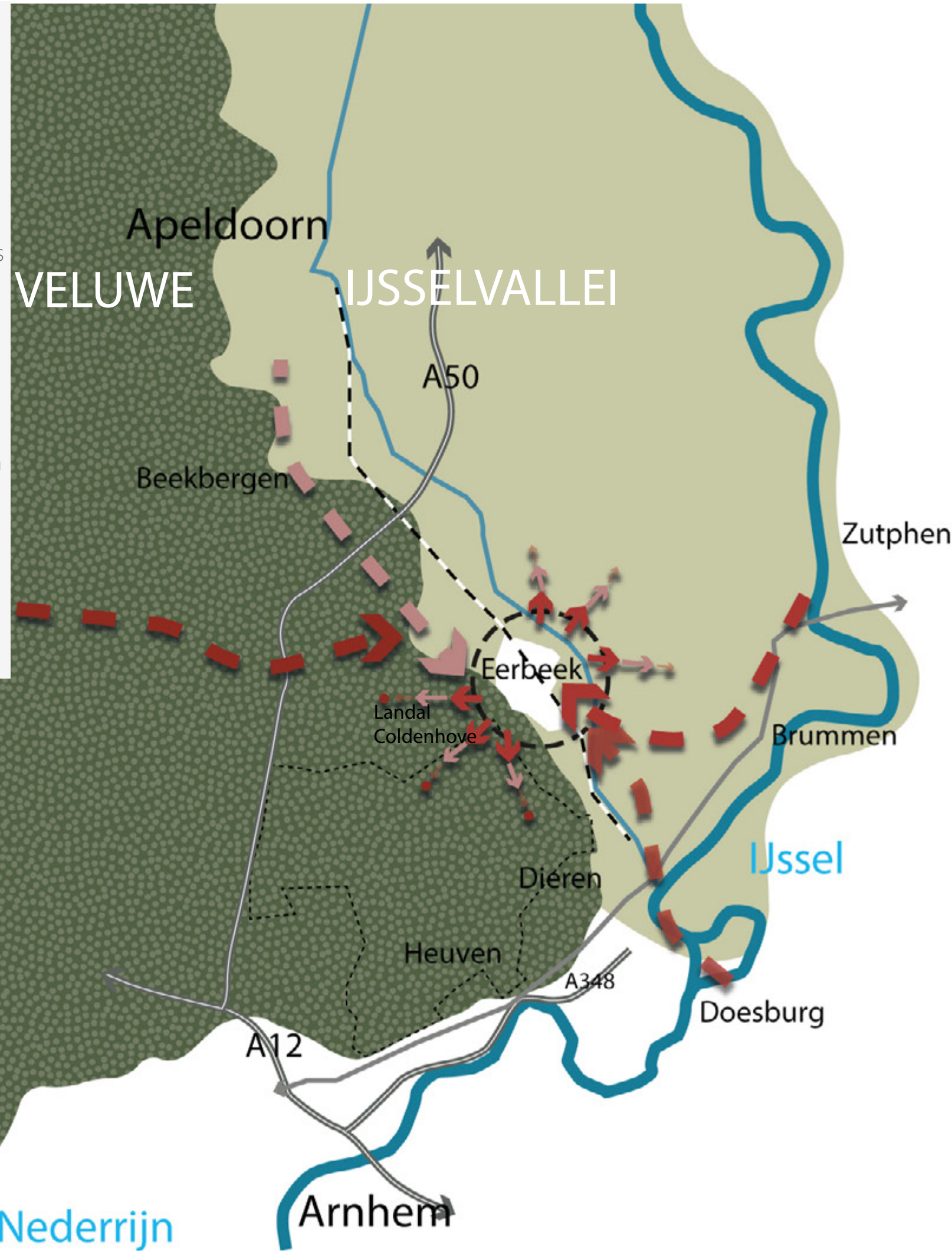

Industrieel heden:
papierfabrieken in het dorp

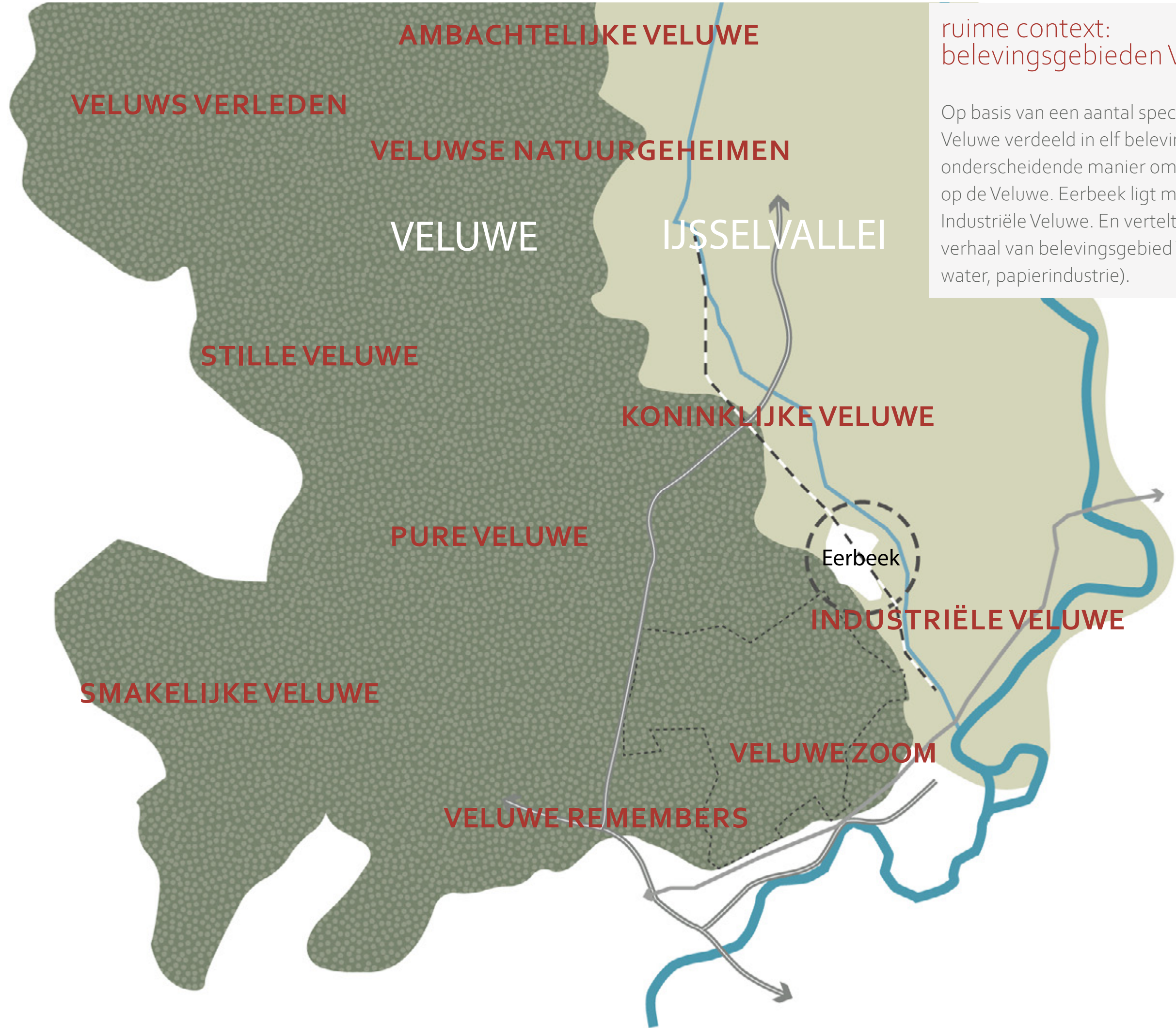
ruime context:
bezoekersstromen

- Eerbeek kan een flink achterland bedienen bij een bezoek aan de Veluwe en/of IJsselvallei. Hiermee kan de druk op Nationaal Park Veluwezoom - en specifiek de Posbank - verminderen.
- Spreiding helpt de gemeente Brummen om bezoekers te verleiden de rest van de gemeente te ontdekken zoals de kern Brummen. Daar kan toerisme ook een bijdrage leveren aan maatschappelijke opgaven.
- Landal Coldenhove kent 450.000 overnachtingen. Uit GPS data-onderzoek blijkt dat daarvan 30 % naar Eerbeek gaat, omdat er nu nog weinig te doen is. Waarschijnlijk gaat men vooral voor boodschappen en vooral met de auto. 40% gaat naar de Veluwezoom, 6% naar kern Brummen, 1% naar de Veerpont.
- De afstand van de spoorzone tot Nationaal Park Veluwezoom = minder dan 3km
- De fietsafstand van de spoorzone tot de Posbank = 11,6km en tot de Loenermark = 5km.

ruime context:
belevingsgebieden Veluwe

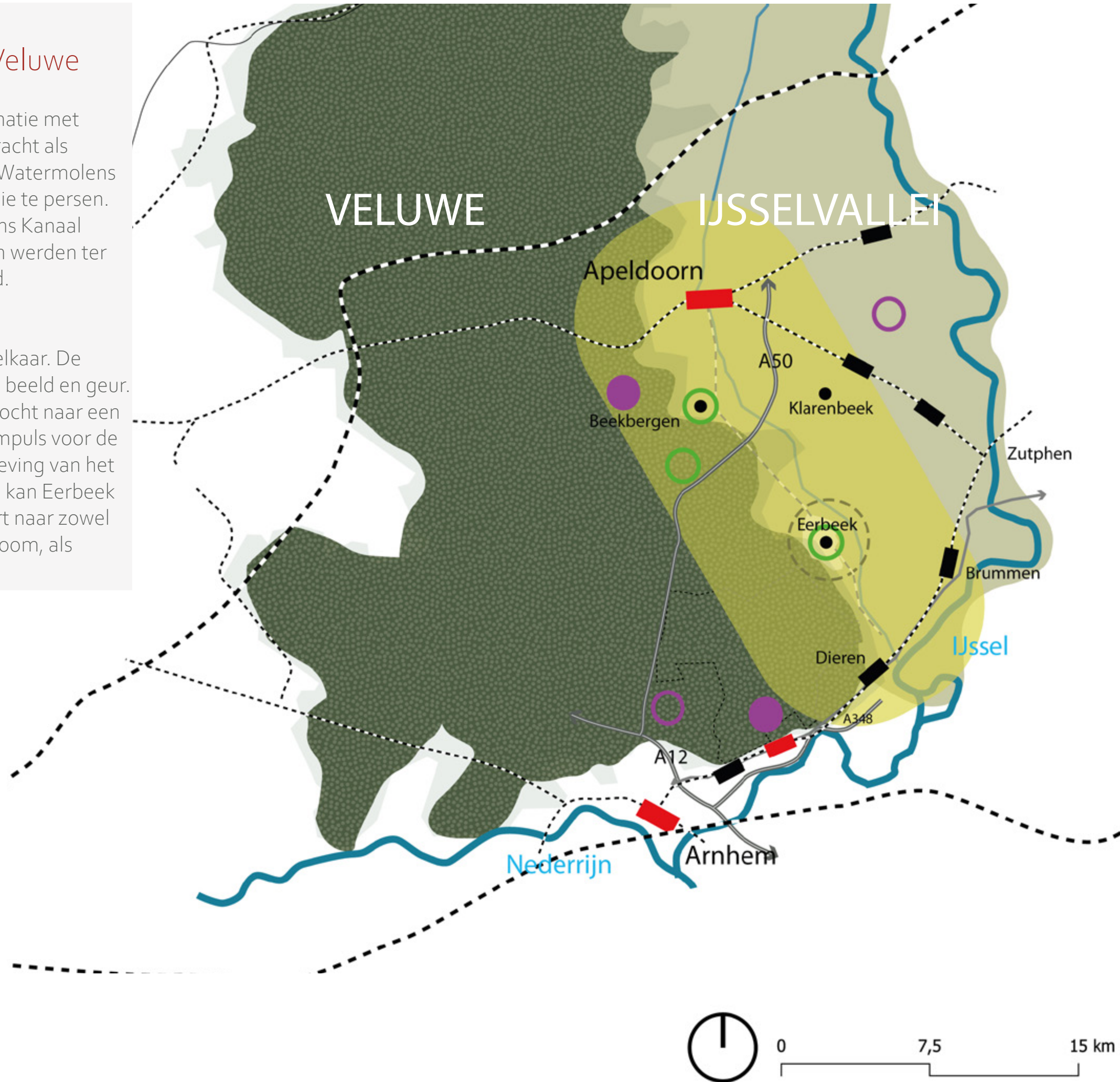
Op basis van een aantal specifieke kenmerken is de Veluwe verdeeld in elf belevingsgebieden. Dit is een onderscheidende manier om aanbod te ontwikkelen op de Veluwe. Eerbeek ligt midden in de zogenaamde Industriële Veluwe. En vertelt ook een deel van het verhaal van belevingsgebied Veluwezoom (stuwwal, water, papierindustrie).

ruime context:
belevingsgebied Industriële Veluwe

De Veluwse beken en sprengen, in combinatie met het reliëf in het landschap, boden waterkracht als energiebron voor vroege industrialisatie. Watermolens werden ingezet om papier te maken en olie te persen. Het in de 19e eeuw aangelegde Apeldoorns Kanaal en de spoorlijn van Dieren naar Apeldoorn werden ter optimalisatie van het transport aangelegd.

Uit Masterplan Belevingsgebieden:
'De papierindustrie en Eerbeek horen bij elkaar. De moderne industrie domineert het dorp, in beeld en geur. In Eerbeek (en Brummen) speelt de zoektocht naar een te ontwikkelen toeristische attractie, als impuls voor de leefbaarheid. Door een aantrekkelijke beleving van het verhaal van de historische papierindustrie kan Eerbeek zich sterker toeristisch profileren, als poort naar zowel de Industriële Veluwe als naar de Veluwezoom, als alternatieve entree naast de Posbank.'

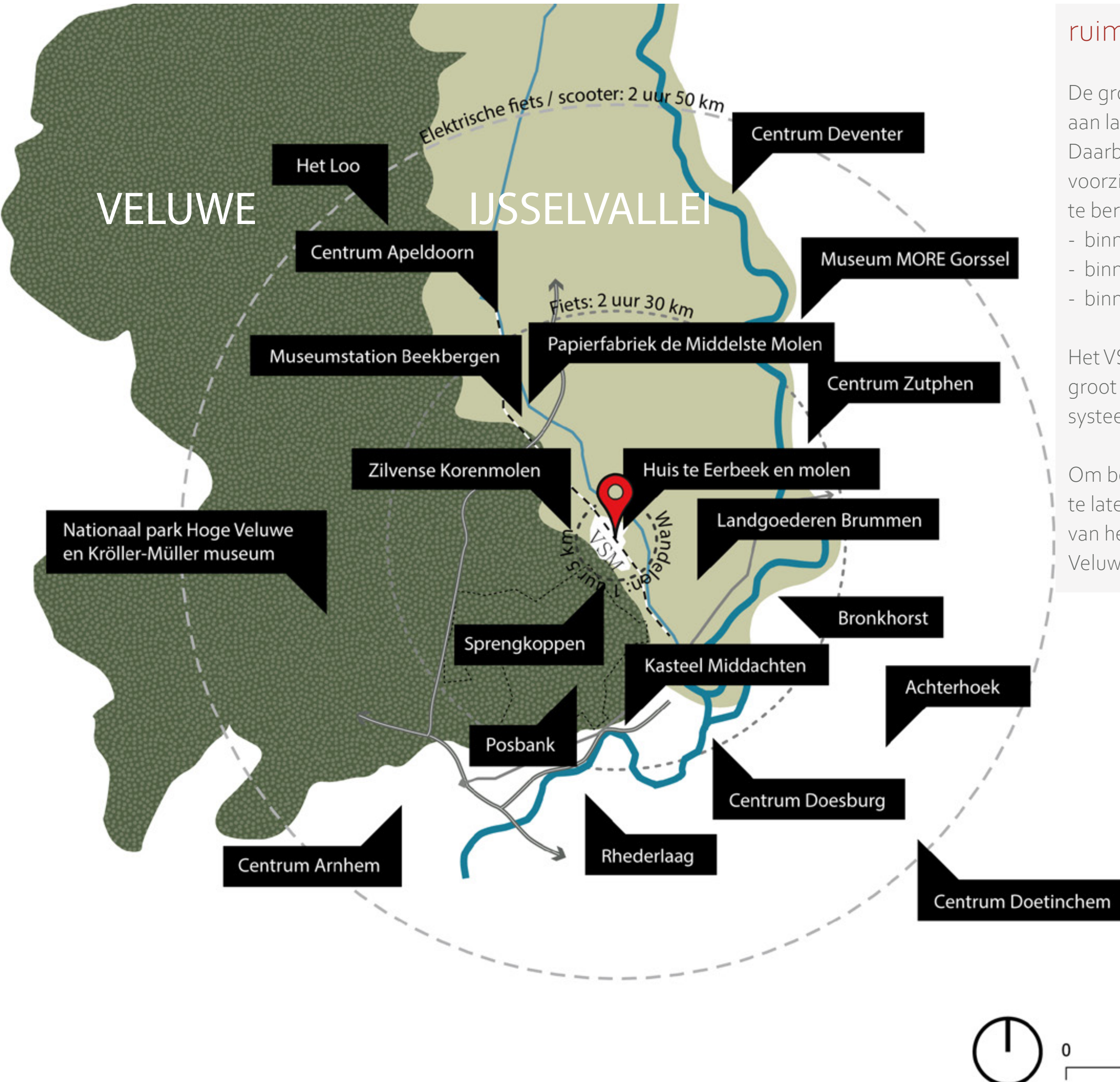
ruime context: bestaande attracties

De grootste troefkaart van Eerbeek is de variatie aan landschappen van de Veluwe en de IJsselvallei. Daarbinnen zijn op deze kaart de attracties/voorzieningen in kaart gebracht die vanaf de spoorzone te bereiken zijn:

- binnen 2 uur gaans met een scooter/electrische fiets;
- binnen 2 uur gaans met een fiets;
- binnen 1 uur gaans te voet.

Het VSM spoor en de Kanaalzone zijn daarbinnen van groot belang als twee ruggengraten van het recreatief systeem.

Om bezoekers op de gewenste manier door het gebied te laten navigeren, wordt de recreatieve infrastructuur van het Veluwse fietsnetwerk en het in 2024 aangelegde Veluwse wandelnetwerk ingezet.

Eerbeek e.o: bestaande attracties

Enkele afstanden vanaf het in de Spoorzone gelegen Elis Ligtleeplein:

- De Veluwe (Harderwijkseweg): 1,5km (= 18 min. lopen, 6 min. fietsen)
- Recreatiepark Landal Coldenhove: 3,0km (= 36 min. lopen, 12 min. fietsen)
- Huis te Eerbeek: 0,7km (= 8 min. lopen, 3 min. fietsen)
- Apeldoorns Kanaal: 1,6km (= 20 min. lopen, 7 min. fietsen)
- Bushalte (centrum): 250m

De VSM is één van de hoofdattracties. De treinen halteren nu circa 25min in Eerbeek. Helaas rijdt de trein het station ook regelmatig voorbij.

Masterplangebied e.o.: beleidskader

In 2021 is een Structuurvisie vastgesteld voor het centrum van Eerbeek. Het Elis Ligtleeplein heeft daarin een centrale plek gekregen en is aangemerkt als gewenste locatie om toerisme te stimuleren. Aan het plein zijn het PAK huis (zie verderop), horeca en het bezoekerscentrum Veluwe gedacht. Het plein wordt met het centrum verbonden door een wayfinding circuit: de zogenaamde 8. Oostelijk van het Ligtleeplein ligt de Wasacker. Dit parkeerterrein wordt aanzienlijk vergroot. De Structuurvisie doet ook uitspraken over verbindingen met de Veluwe en het IJssellandschap.

Ten zuidoosten van het Elis Ligtleeplein ligt het circa 6 hectare grote Burgersterrein. Hiervoor is inmiddels een Voorlopig Ontwerp vastgesteld met als belangrijkste ingrediënten: wonen, groen en kleinschalige bedrijvigheid.

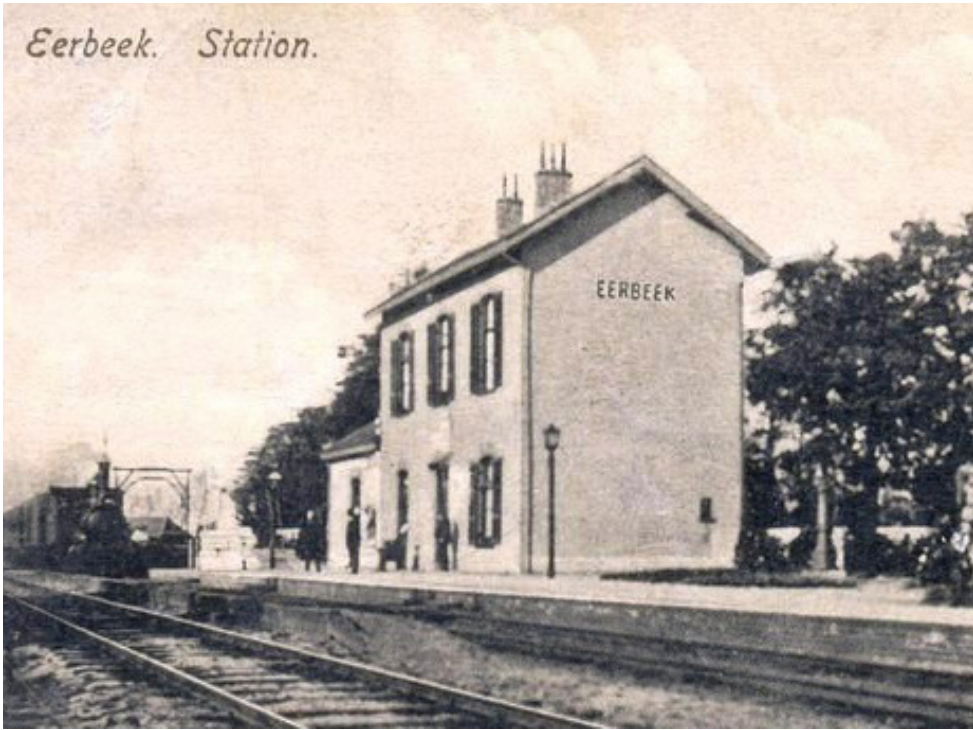

LEGENDA	
Compact kernwinklagebied	Bibliotheek
Aanloopgebied	Hergebruiken materialisering
Oranje Nassauplein	Infiltreren hemelwater
Halter Oost-West (met publiekstrekkeers)	Verkoeling door beek
Groene corridor	Verkoeling door groenstructuur
Stedelijk plein	Kans voor energie (zoals: zonnepanelen op dak industrie, elektrische laadpalen)
Heroverweging woningbouw	Kans op hittestress, adaptieve maatregelen noodzakelijk
Zoekgebied toeristische trekpleisters	Versterken biodiversiteit & ecologie
Eerbeekse beek	Museum
Fietsroute	Station
Wandelroute	Bezoekerscentrum Veluwe, Eerbeek papier
Versterken horeca	
"Super"markt, boodschappen	
Detailhandel (o.a. ambachtelijke winkels)	

uit: VISIE Centrum Eerbeek & Eerbeekse Beek, ARCADIS LANDSCHAPSARCHITECTUUR & STEDENBOUW November 2021

Masterplangebied, huidige situatie

Het Elis Ligtleeplein heeft een bijzonder karakter. Het is een oud laadparron met daarop een markant stationsgebouw. De openbare ruimte is in de huidige situatie al aangenaam en bijzonder en wordt zoals eerder beschreven opgeknapt. Aan het terrein grenzen enkele bedrijven, op het plein staan enkele volwassen bomen. In het noordelijke deel van het Stationsgebouw bevindt zich een eenvoudige informatievoorziening, openbaar toilet en een fietsverhuur (Veluwe Actief Eerbeek).

Oude ansichtkaart van het markante stationsgebouw. Let op de grote bomen.

Zicht vanuit het noordelijke deel van het Elis Ligtleeplein naar de Welkoop.

Het stationsgebouw anno 2023, rechts in beeld oude rails.

Onder het asfalt liggen de granietkeien te wachten.

Links een oud Cooperatiegebouw waarin nu 'By SIDDE' is gevestigd.

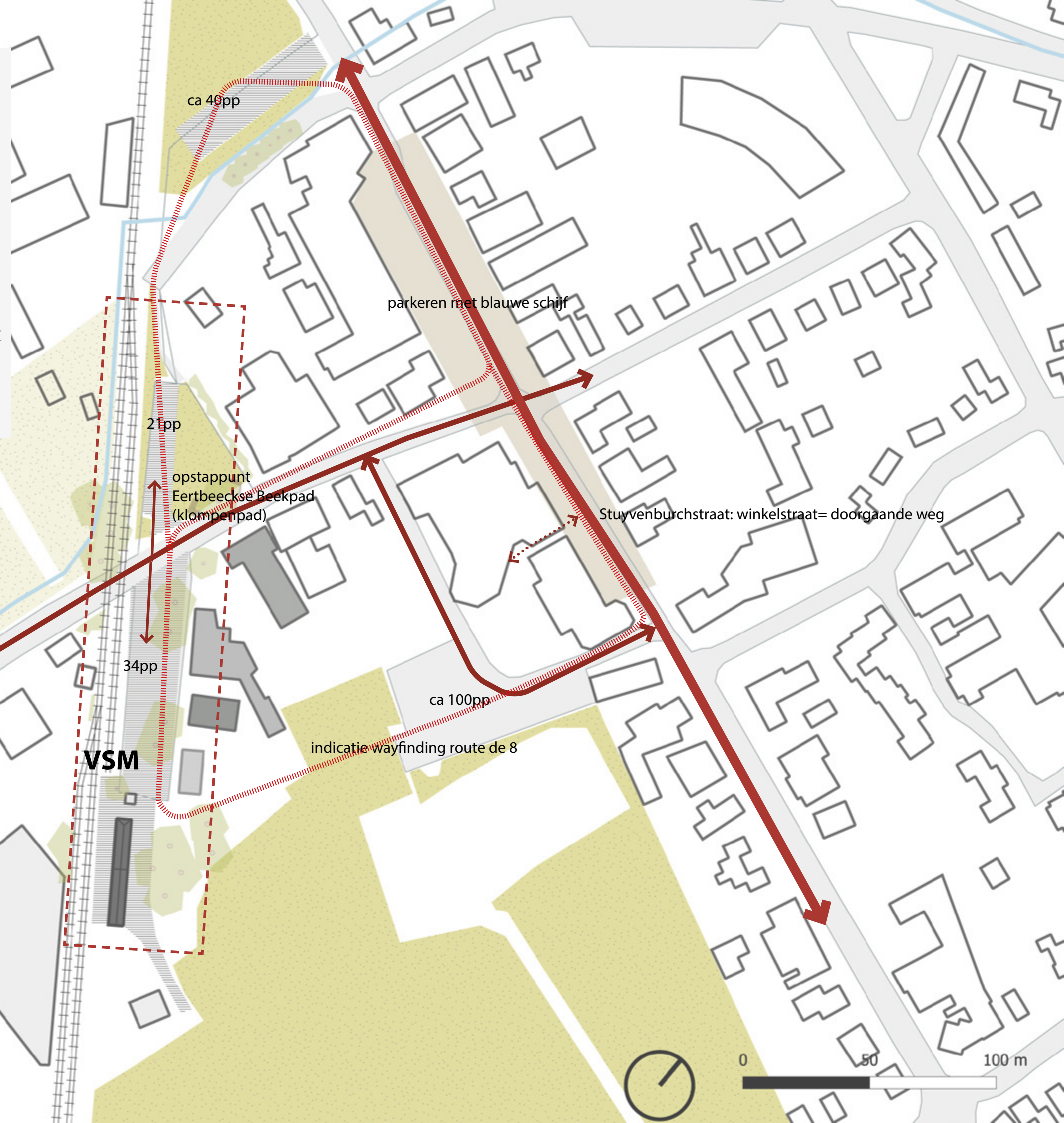

Verlaten woning tegenover het stationsgebouw. Stationsstraat 5 / 5a (is in eigendom gemeente).

Masterplangebied, bereikbaarheid

Het terrein is met de auto goed bereikbaar vanaf de Coldenhovenseweg. In de huidige situatie kent het projectgebied circa 55 parkeerplaatsen. In de nabijheid ligt het parkeerterrein de Wasacker dat vergroot gaat worden en dat via een langzaam verkeercircuit (Wayfinding, de 8) aangesloten gaat worden op de Spoorzone (Elis Ligtleepje).

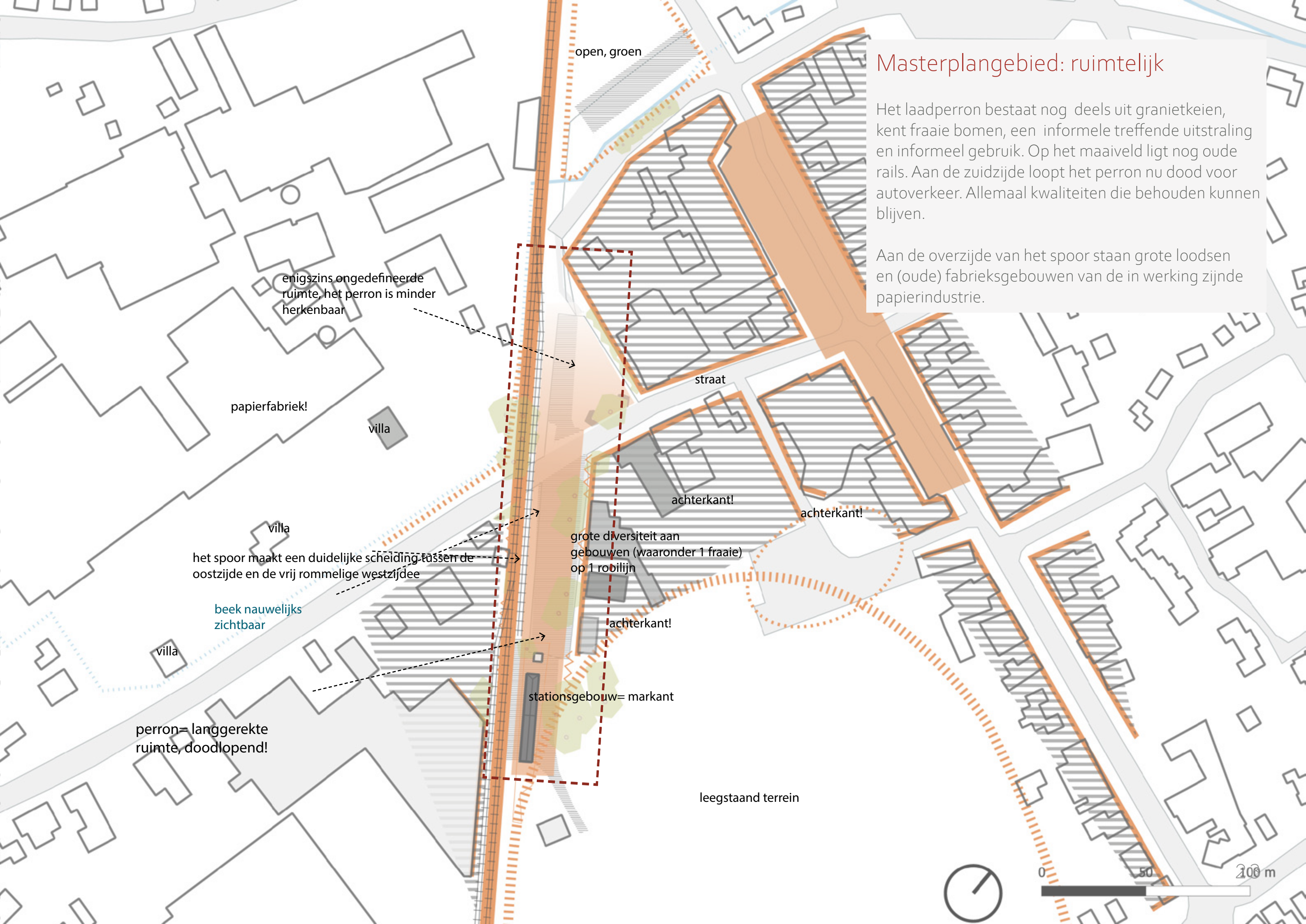
De toeristische VSM trein halteert hier 25 minuten. De trein rijdt van april tot en met juni en van september tot en met december sporadisch en in de zomervakantie (in juli en augustus) frequent. In het centrum (circa 250m afstand) is een bushalte.

Masterplangebied: ruimtelijk

Het laadperron bestaat nog deels uit granietkeien, kent fraaie bomen, een informele trekkende uitstraling en informeel gebruik. Op het maaiveld ligt nog oude rails. Aan de zuidzijde loopt het perron nu dood voor autoverkeer. Allemaal kwaliteiten die behouden kunnen blijven.

Aan de overzijde van het spoor staan grote loodsen en (oude) fabrieksgebouwen van de in werking zijnde papierindustrie.

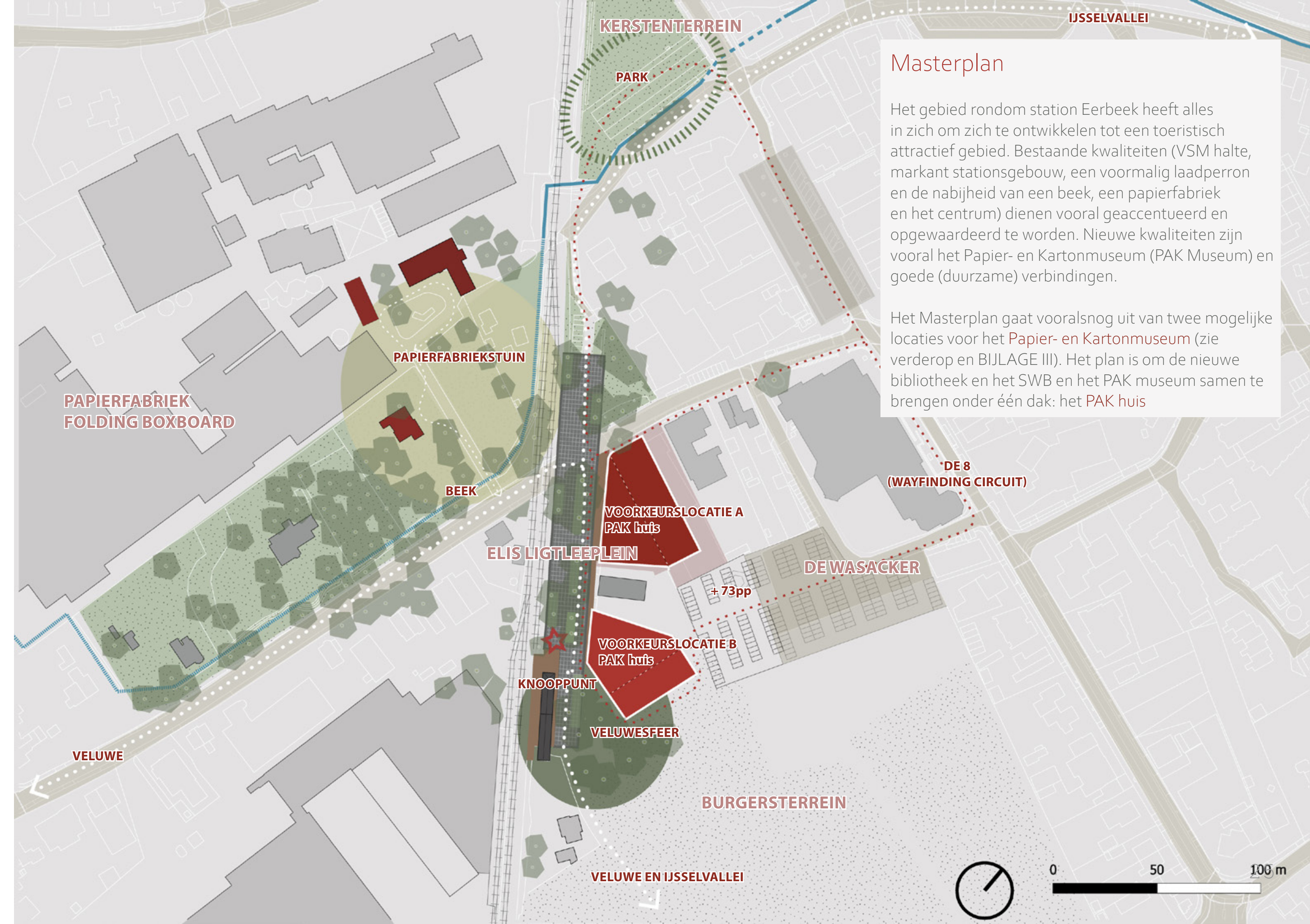
4. Masterplan Veluwe TOP

Het Masterplan gaat in op de vraag: hoe kan de spoorzone (Elis Ligtleeplein) een waardige Veluwe ontvangstlocatie worden? Een ontvangstlocatie die op zichzelf voldoende attractief is, die een startpunt of schakelpunt is van duurzame recreatieve routes naar zowel de Veluwe als de IJsselvallei en die een stimulans is voor de leefbaarheid van het papierdorp.

De pijlers onder het plan worden stapsgewijs toegelicht. Het zijn:

1. een aantrekkelijke, gastvrije openbare ruimte
2. goede verbindingen naar Veluwe en IJsselvallei
3. reason to visit: het Papier- en Kartonmuseum (in het PAK huis)

Deze drie onderdelen samen zorgen ervoor dat het verleden, het heden en de toekomst van hét papierdorp Eerbeek ook als zodanig beleefd kunnen worden door toeristen en recreanten. Een papierdorp waarvoor toeristen in de auto, in de trein en op de fiets stappen. De toeristen zorgen hier en in de rest van de gemeente Brummen voor een impuls van de leefbaarheid van het dorp en elders voor een spreiding van de recreatieve druk. De Spoorzone in Eerbeek kan bij uitstek de Veluwe Ontvangstlocatie worden waar de **Industriële Veluwe** getoond wordt.

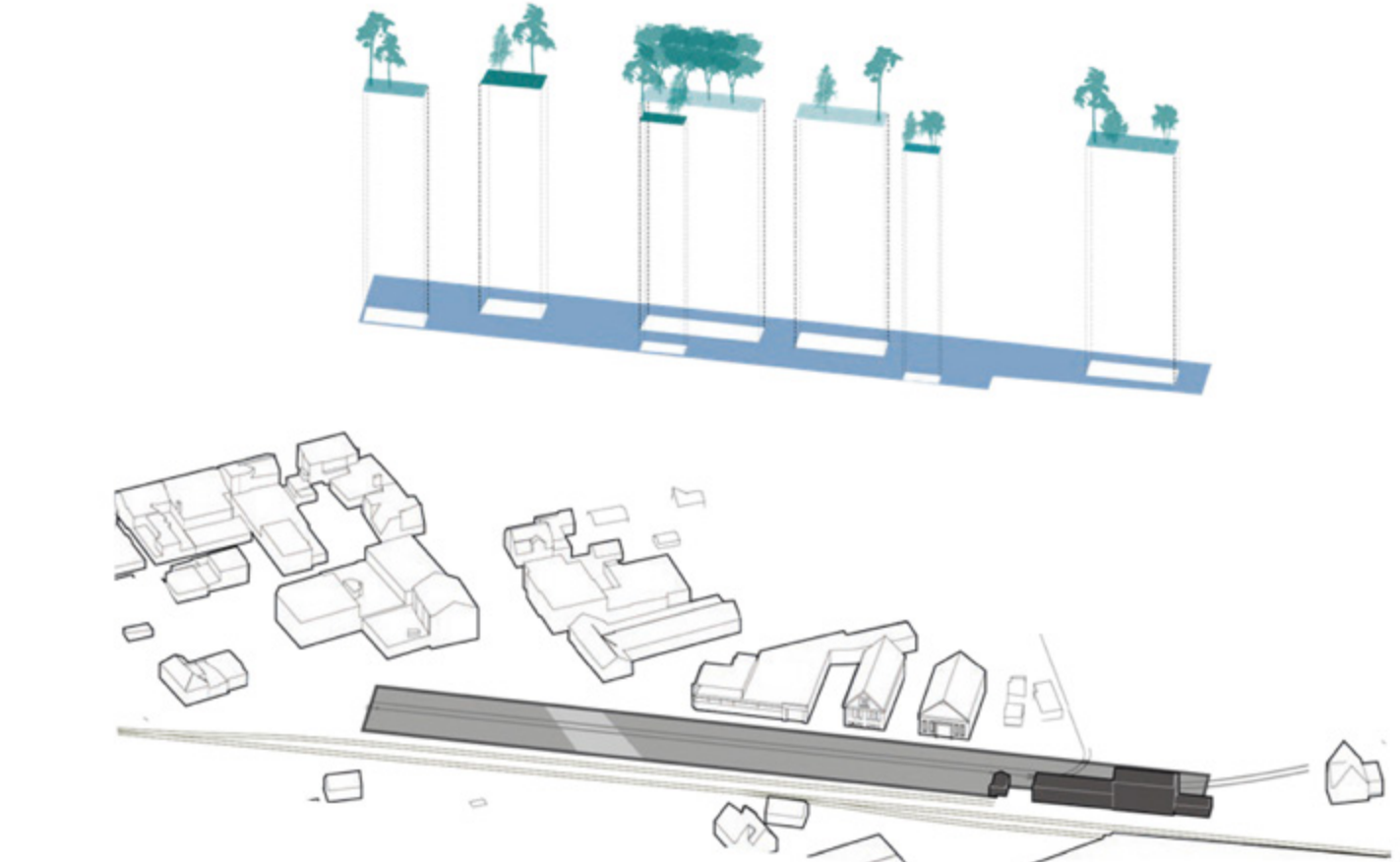
4. 1 PIJLER 1:
aantrekkelijke, gastvrije openbare ruimte

Door Arcadis is - in afstemming met ons- een inrichtingsplan gemaakt voor de spoorzone (Elis Ligtleepalein). Die wordt hoogwaardig en krijgt een goede mix van het bestaande robuuste laadperronkarakter en verwijzingen naar de Veluwe. Daarin wordt ruimte gemaakt voor de bij een Ontvangstlocatie horende onderdelen zoals de Veluwe op 1 (TOP) Landmark, Veluwe op 1 meubilair en Veluwe op 1 informatieborden.

Het masterplan Belevingsgebieden noemt het als volgt: 'Het ideale eindbeeld is een spoorzone als verblijfsgebied met boulevard-achtige kwaliteiten, waarin cultuur een belangrijke drager is. Visueel wordt aangehaakt op het thema 'spoor', waarbij dankbaar gebruik wordt gemaakt van de historische treinwagons als drager voor het verhaal.'

In het bestaande stationsgebouw is al een verhuurplek voor fiets, mountainbike etc., ook kan er al -als Toeristisch Informatiepunt van Visit Brummen- informatie worden verkregen. Deze voorzieningen kunnen verder uitgebreid worden in het stationsgebouw. Aan voorzieningen worden onder andere opgenomen: een watertappunt, informatiebord, openbaar toilet, fiets onderhoudsstation en fietspomp, Ecotap laadpaal, fietsnietjes en meubilair.

Het planproces voor de uitwerking van de openbare ruimte van het Elis Ligtleepalein loopt nog door. Dit als onderdeel van de zogenaamde Spoorzone. Dit wordt is uitgewerkt door Arcadis in opdracht van de gemeente en in afstemming met ons. In Bijlage I is het Definitief Ontwerp opgenomen.

Concept uit DO Spoorzone, Arcadis december 24, zie bijlage I

Bestaand kleinschalig bezoekerscentrum in station, fietsverhuur. Mogelijk stapsgewijs uitbouwen naar een volwaardig centrum.

Onderdeel van het concept VO Spoorzone is het inzetten van de Big Five: aan papier refererende meer dan levensgrote beelden op en rond het voormalige laadperron.

Masterplan en aantrekkelijke ontvangst

Het knooppunt van de Veluwe Ontvangstlocatie ligt straks bij het stationsgebouw. In het pand kan de verhuur van (elektrische-) fietsen, deelfietsen, mountainbikes, scooters etc. plaatsvinden. Dit wordt gecombineerd met informatievoorziening over routes, over Eerbeek en over de Veluwe. Buiten is het werkelijke startpunt van vele routes om te wandelen (o.a. over een Klompenpad), fietsen, mountainbiken. Hier staan ook de Infopanelen en de twee (TOP) Landmarks van Veluwe op 1. De groene cirkel duidt op de te realiseren 'Veluwesfeer.' Het D.O. Spoorzone van Arcadis anticipeert hier op. Straks moeten bezoekers hier op een prettige manier starten. Dat begint al op het parkeerterrein of of bij het uitstappen uit de treinwagons. De start moet extra goed zijn want de Veluwe en de IJsselvallei zijn niet direct waarneembaar, maar wel dichtbij....

4.2 PIJLER 2:
goede verbindingen naar Veluwe en IJsselvallei

De spoorzone ligt midden in het centrum van Eerbeek en uiteraard direct aan de VSM spoorlijn. De afstanden vanaf de Veluwe Ontvangstlocatie naar de Veluwe en naar de IJsselvallei zijn niet groot. De huidige routes zijn echter niet goed vindbaar. Goed herkenbare wandel- en vooral fietsroutes zijn van essentieel belang voor het welslagen van de spoorzone als Veluwe Ontvangstlocatie.

Op het Elis Ligteleplein komen circa 25 parkeerplaatsen, op minder dan 100m ligt al een groot parkeerterrein. Dit wordt momenteel heringericht en uitgebreid naar 139 parkeerplaatsen. Na herinrichting is er een overcapaciteit van 15 parkeerplaatsen. De voor de TOP minimaal benodigde **40 parkeerplaatsen** is daarmee al bereikt. Met de herinrichting is echter rekening gehouden met een mogelijke uitbreiding. In dat geval kunnen er nog eens **73 parkeerplaatsen** worden toegevoegd (ook voor het PAK-huis). Al met al zijn er dus meer dan genoeg parkeerplaatsen mogelijk. Touringcars kunnen straks halteren op de Coldenhovenseweg.

Gewenst is: een frequente dienstregeling van de VSM. Daarnaast kan deze locatie zich nog nadrukkelijker profileren als startpunt van **duurzaam vervoer** (e-bikes, e-scooters) om zowel de Velwezoom, de Industriële Veluwe als de IJsselvallei te ontdekken. Werken aan recreatieve aanbodontwikkeling in de IJsselvallei is nodig om bezoekers daadwerkelijk daarheen te verleiden.

Landal Coldenhove is een groot verblijfsrecreatiepark vlakbij Eerbeek maar ligt vooral in de Veluwse bossen. Goede en veilige verbindingen voor het langzaam verkeer tussen Coldenhove, de Velwezoom en Eerbeek zijn meer dan gewenst.

In bijlage BII wordt deze peiler (nog) verder uitgewerkt.

Posbank op ruim 30 minuten fietsen,
15 minuten met een elektrische scooter

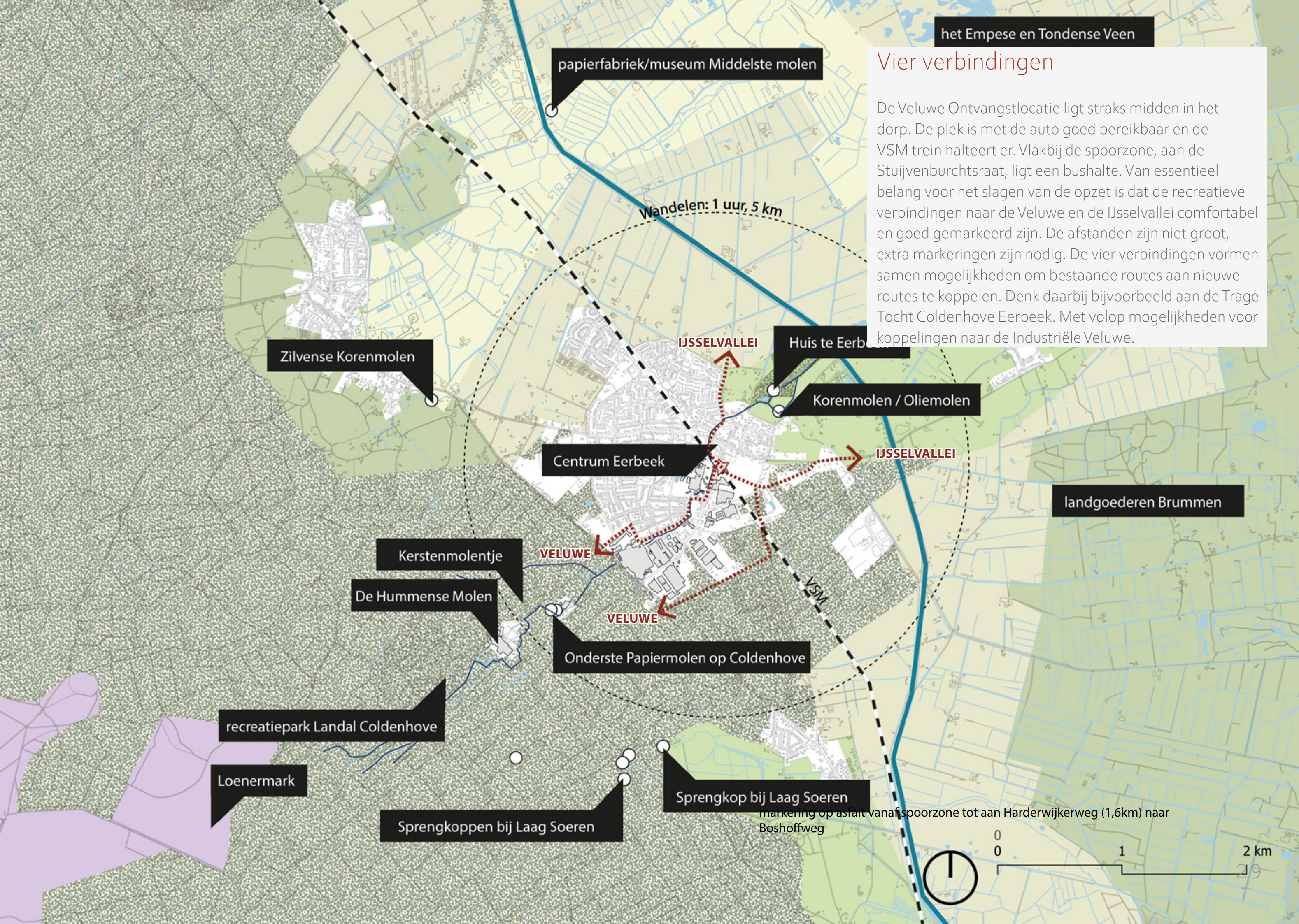
Apeldoorns Kanaal op 5 minuten fietsen,
op ruim 20 minuten wandelen

Loenermark op minder dan 20 minuten fietsen

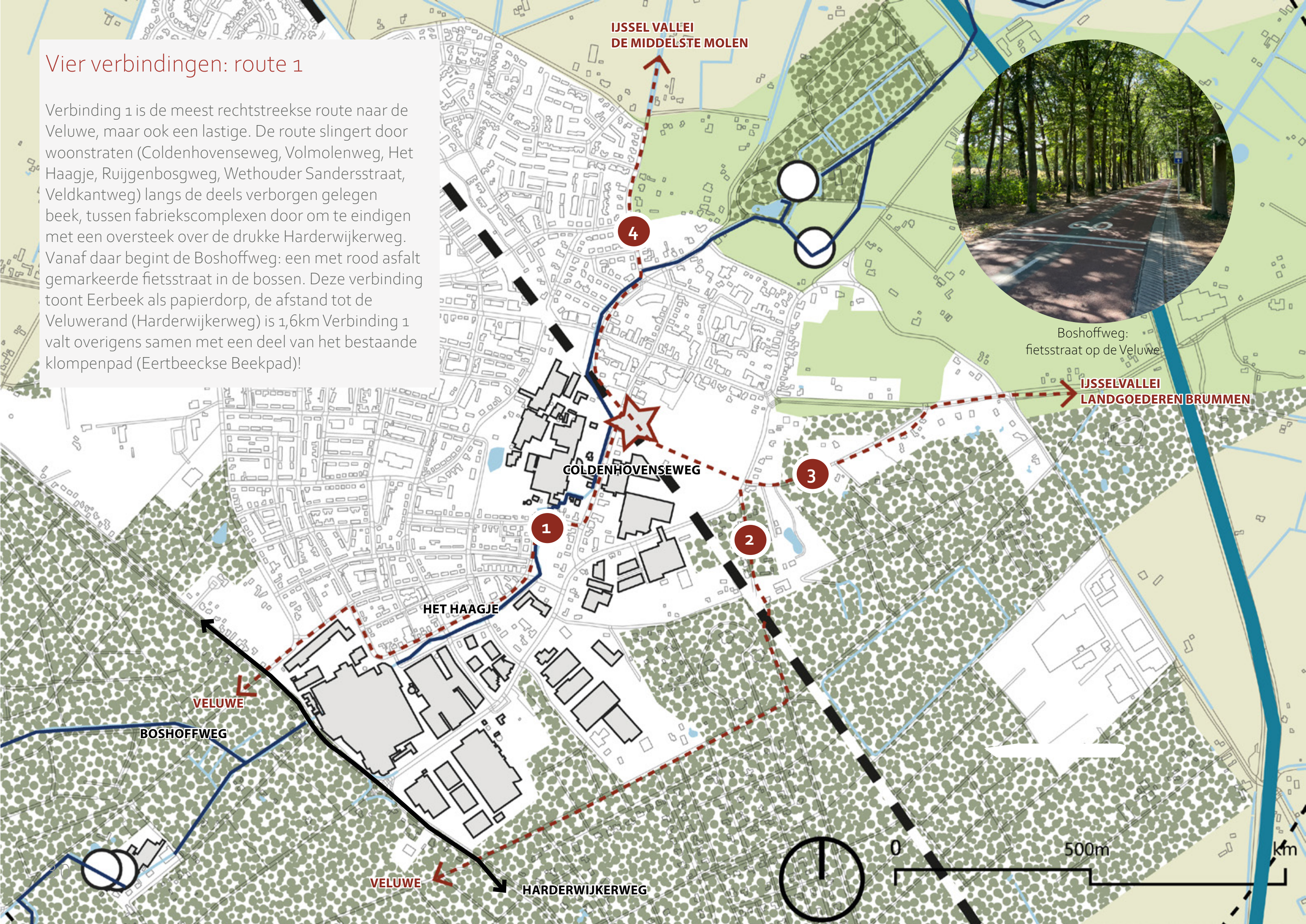

Papierfabriek museum Middelste molen op
ruim 10 minuten fietsen

Vier verbindingen: route 1

Verbinding 1 is de meest rechtstreekse route naar de Veluwe, maar ook een lastige. De route slingert door woonstraten (Coldenhovenseweg, Volmolenweg, Het Haagje, Ruijgenbosweg, Wethouder Sandersstraat, Veldkantweg) langs de deels verborgen gelegen beek, tussen fabriekscomplexen door om te eindigen met een oversteek over de drukke Harderwijkerweg. Vanaf daar begint de Boshoffweg: een met rood asfalt gemarkeerde fietsstraat in de bossen. Deze verbinding toont Eerbeek als papierdorp, de afstand tot de Veluwerand (Harderwijkerweg) is 1,6km Verbinding 1 valt overigens samen met een deel van het bestaande klompenpad (Eertbeekse Beekpad)!

Boshoffweg:
fietsstraat op de Veluwe

Veluweactief is al actief in het Stationsgebouw. En er is ook een herkenbaar toeristisch informatiepunt (TIP) van Visit Brummen in het centrum.

Naast Het Haagje ligt de beek, hier nog best goed herkenbaar.

Aan het einde van de Veldkantweg beginnen de uitgestrekte Veluwebossen. Links de gebouwen van DS Smith Packaging & Recycling.

De voormalige waterval die het Kerstenmolentje aandreef (foto: Guus van der Linde, <https://www.brummensnieuws.nl>).

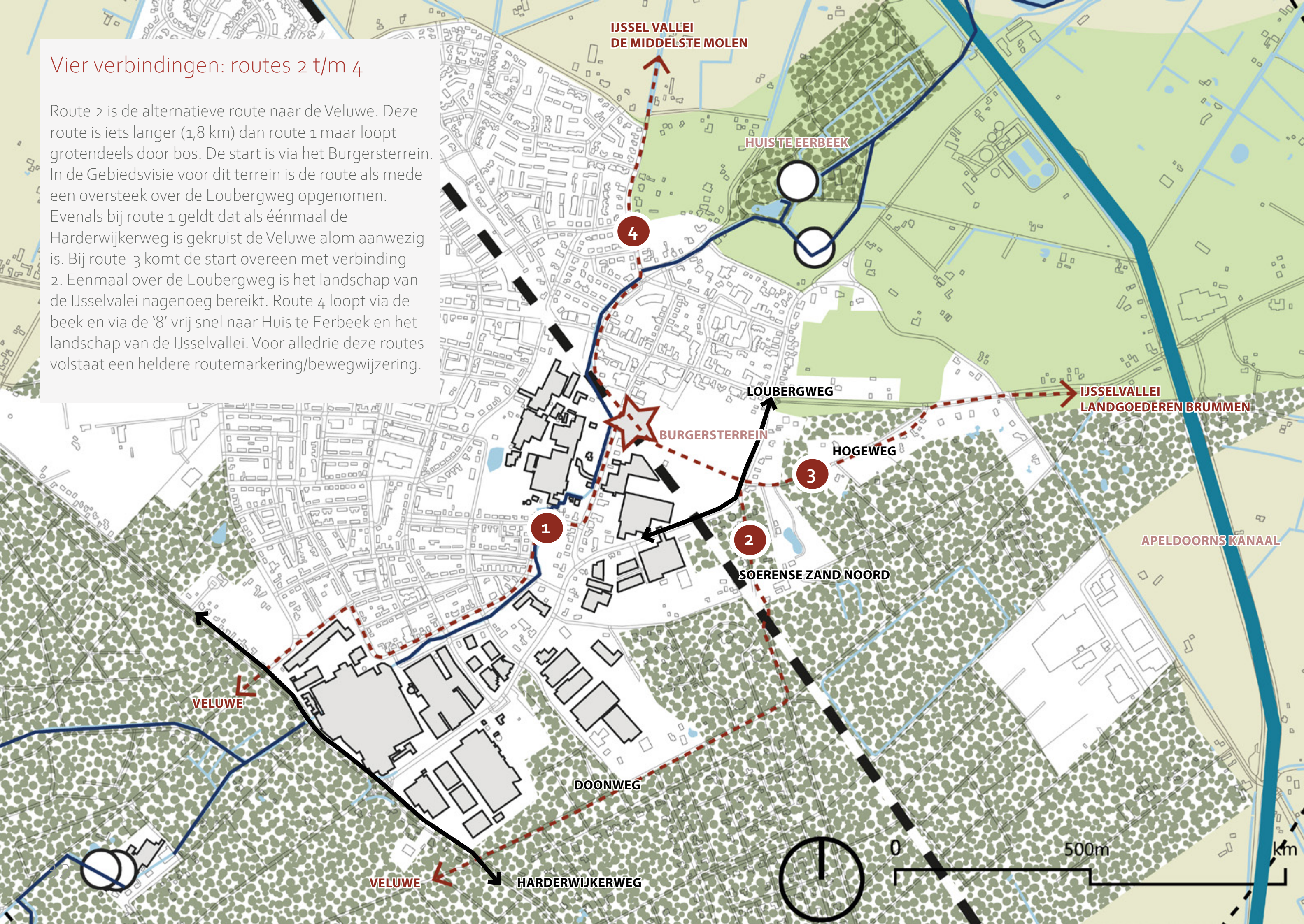
De Eerbeekse beek (foto: <https://bright.coop/nl/energiek-eebeek/>).

Interactief belevingsobject bij de Gravinnebeek (Kerstens Molen) op landgoed De Molenbeek.

Vier verbindingen: routes 2 t/m 4

Route 2 is de alternatieve route naar de Veluwe. Deze route is iets langer (1,8 km) dan route 1 maar loopt grotendeels door bos. De start is via het Burgersterrein. In de Gebiedsvisie voor dit terrein is de route als mede een oversteek over de Loubergweg opgenomen. Evenals bij route 1 geldt dat als éénmaal de Harderwijkerweg is gekruist de Veluwe alom aanwezig is. Bij route 3 komt de start overeen met verbinding 2. Eenmaal over de Loubergweg is het landschap van de IJsselvallei nagenoeg bereikt. Route 4 loopt via de beek en via de '8' vrij snel naar Huis te Eerbeek en het landschap van de IJsselvallei. Voor alledrie deze routes volstaat een heldere routemarkering/bewegwijzering.

Huis te Eerbeek ligt vlakbij.

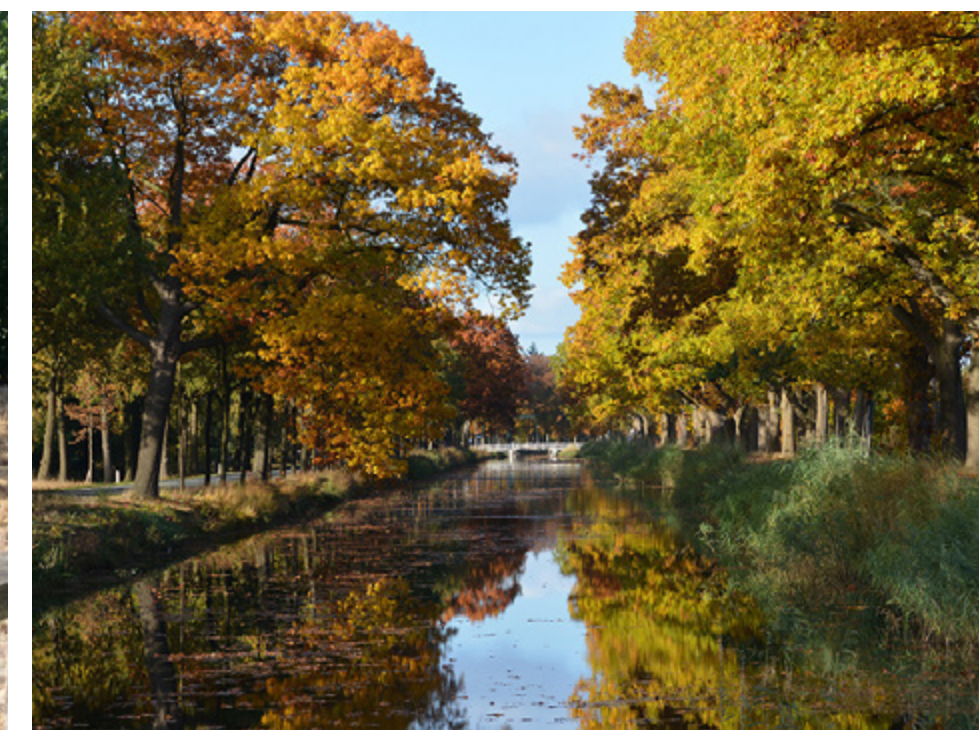
Papierfabriek/museum de Middelste Molen op minder dan 15 min. fietsen.

De Wildbaan, een van de vele imposante landgoederen in Brummen (foto: <https://www.visitbrummen.nl/>).

De Eerbeekse Oliemolen is een rijksmonument.

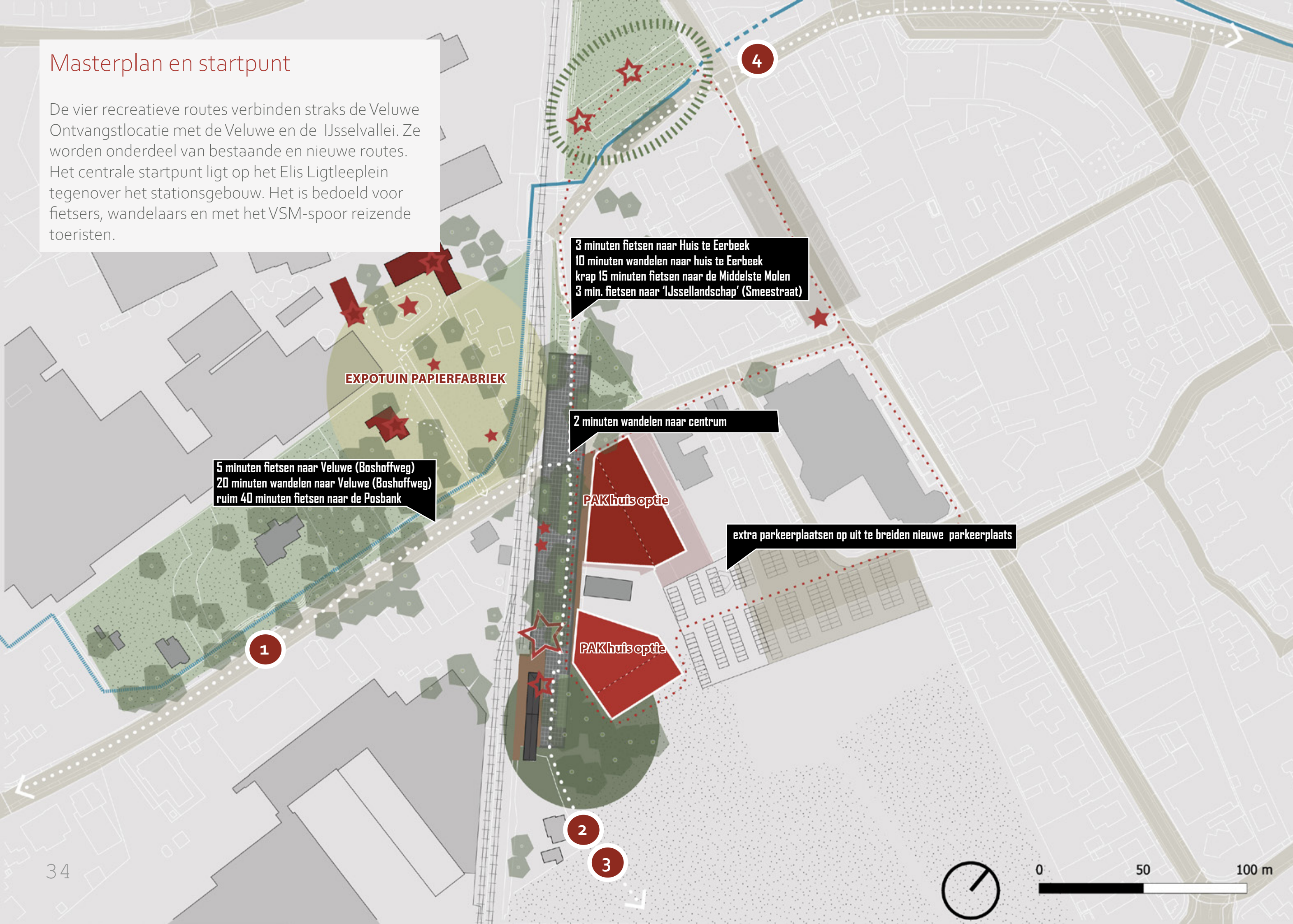
Het Apeldoorns Kanaal met daaraan gekoppeld diverse fietsroutes (<https://www.de-veluwenaar.nl/>).

De Empese en Tondense heide in de IJsselvallei Heide (foto: <https://www.natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/empese-en-tondense-heide>).

Masterplan en startpunt

De vier recreatieve routes verbinden straks de Veluwe Ontvangstlocatie met de Veluwe en de IJsselvallei. Ze worden onderdeel van bestaande en nieuwe routes. Het centrale startpunt ligt op het Elis Ligtleeplein tegenover het stationsgebouw. Het is bedoeld voor fietsers, wandelaars en met het VSM-spoor reizende toeristen.

gericht op innovatie en verduurzaming van papierindustrie

papierbiënnale

volop ruimte voor (wisselende) tentoonstellingen, workshops (referentie: museum de Pont, Tilburg)

museumcafé: (nagenoeg) alles van karton

4.3 PIJLER 3:

Bezoekersmotief: het PAK museum

Om de locatie aantrekkelijk te maken voor de toerist is meer nodig dan een goede openbare ruimte en goede routes: een zogenaamde 'reason to visit' of bezoekersmotief. Het centrale belevingsthema voor dit deel van de Veluwe is 'de Industriële Veluwe'. Het plan is om midden in Papierdorp Eerbeek een Papier- en Kartonmuseum (het PAK huis) te vestigen. Onderdeel van het museum is een 'papier experience'. Een dergelijke recreatieve voorziening zal zowel voor de leefbaarheid van het dorp als voor toeristen van grote waarde zijn.

Een intensieve wisselwerking en samenwerking tussen de bestaande papierfabriek De Middelste Molen, gericht op het op ambachtelijke wijze papier maken en het nieuwe museum, dat meer op innovatie is gericht, ligt voor de hand. Omdat de huidige bibliotheek gesloopt wordt en een bibliotheek perfect aansluit bij het thema 'papier' is hiervoor in twee van de drie de locatieopties voorzien in ruimte (bvo.). Het benodigde oppervlak dient nader bepaald te worden. Door de bibliotheek en het Museum elkaar te koppelen ontstaat reuring en daarmee krijgt het museum directe betekenis voor de dorpsbewoners. Ook het inpassen van het Stichting Welzijn Brummen (SWB) wordt nader onderzocht. Het koppelen van beide voorzieningen is een wens, geen vereiste. Het PAK museum, de bibliotheek en de SWB komen samen in het PAK huis. De eerste verkenning toont een globale ruimtebehoefte voor het gebouw van 4.000 – 5.000 m² (gbo) van de organisaties gezamenlijk.

Voorlopig worden aangehouden als *richtinggevende*

randvoorwaarden voor het PAK museum:

- circa 50.000 bezoekers per jaar;
- circa 3.000 m² BVO;
- circa 50-100 parkeerplaatsen (waar mogelijk te combineren met bestaande pp).

Zie hiervoor ook *BIJLAGE III*.

PAK MUSEUM

PAK museum Eerbeek

Eerbeek krijgt een museum. Een eigentijdse plek in het centrum waar het gebruik van papier en karton in ons dagelijks leven, nu en in de toekomst, centraal staat. Een museum van formaat, vol beleving, technologie, kunst en kennis. Dit eigentijdse museum wordt een motief om Eerbeek te bezoeken, er een tijd te verblijven en naar terug te keren. Voor de inwoners van Eerbeek wordt het een bewaarplaats van hun identiteit en historie, een gebouw van samenkomst, waar de schooljeugd ontdekt en leert door te doen en mee te maken. Bezoekers worden verleid door wisseltentoonstelling alsook de horeca en het gezellige terras. Het gebouw wordt een echte blikvanger binnen de levendige Spoorzone. Naast museale ruimtes voor actuele wisseltentoonstellingen en een vaste collectie over papier en karton, bevat het museum een wervelende experience over de wereld van papier en karton. Kenmerkend voor het museum zijn verder een innovatielab annex maker space, een aantal workshop ruimtes, een auditorium en de lokale bibliotheek. Het auditorium is mede geschikt voor lokale culturele activiteiten. Het museum wordt compleet door een museumwinkel met toeristenbalie, horeca en een de buitenexpo op het Elis Ligtleeplein en in de fabriekstuin.

Een bezoekersmotief voor Eerbeek

Zo wordt het een museum dat voor vele doelgroepen en motieven geschikt is, zoals

- gezinnen met jonge kinderen die samen aan de slag willen en de karton-experience beleven. Dat doen zij ook met een zelfgemaakte cardboard, waarin ze met hun eigen telefoon een 360° beleving van een papierfabriek kunnen hebben en via de 'Paperiscoop' die een actuele blik biedt in de fabricage van karton en papier.
- toeristen en recreanten die meer willen weten over de regio en over karton, papier en water en papierkunst komen bewonderen, heden als brug tussen verleden en toekomst
- schoolklassen (PO en VO) die al doen de ontdekken en leren over papier en karton in ons dagelijks leven
- (aanstaande) ontwerpers en doeners in (proces-)techniek en design
- bedrijven die er een kenniscentrum vinden (en delen in het auditorium) met state of the art op gebied van duurzaamheid in de verpakkingindustrie en watergebruik
- inwoners die er hun bibliotheek en een auditorium vinden en elke week iets anders te doen, te zien en mee te maken
- met gezellige horeca en een winkel met unieke producten en een infobalie voor routes en meer. Waar iedereen leert wat je buiten in de omgeving kunt zien waardoor Eerbeek een papierdorp is geworden.

In het museum kunnen bezoekers daadwerkelijk aan de slag gaan, zelf verpakkingen en kunstwerken maken van papier en karton. Alle zintuigen worden hierbij aangesproken. Naast het dagelijks, historisch en toekomstig gebruik van papier als drager, verpakker en vertolker, zal er volop aandacht zijn voor de natuurschone en cultuurrijke omgeving van Eerbeek. Water, sustainable development goals, circulariteit en ecologie zullen daarin een belangrijke rol spelen. Met karton en papier ligt dat voor de hand: iedereen heeft dagelijks met papier te maken en juist daar wordt momenteel een grootscheepse verduurzaming verwacht en ook ingezet. Met zowel de Veluwe als de IJssel op een steenworp afstand en een prachtig landschap daartussen vol buitenplaatsen en andere bezienswaardigheden, zal het museum daarin kunnen voorzien. Door de verbindende rol tussen omgeving en erfgoed, industrie en innovatie, natuur en cultuur kan het museum een impuls geven aan zowel het toerisme en recreatie in de Veluwezoom en IJsselvallei als aan het lokale leef- en vestigingsklimaat en daarmee ook de economie. De plek waar inwoners kunnen samenkomen en trots kunnen zijn op het verleden, heden en toekomst van papier maken in Eerbeek.

Het museum wordt een belangrijk motief om Eerbeek te bezoeken, er een tijd te verblijven en naar terug te keren. Een museum dat voor vele doelgroepen geschikt is, van vakantiegangers tot dagtoeristen en museumliefhebbers. Voor de vele bezoekers aan de regio en omringende gemeenten betekent het vooral ook een ideale plek om met kinderen naartoe te gaan en schoolklassen kunnen er al doende ontdekken. Er zijn onder meer activiteitenprogramma's, leerzame workshops, een lab/makerspace waar altijd wat ontdekt en gemaakt kan worden, museumlessen voor scholen, lezingen, audio-visuele vertoningen en seminars. Leerlingen van VMBO, MBO en HBO opleidingen kunnen er komen voor procestechniek en andere toepassingsgebieden tot design en kunstzinnige gebruik van papier en karton. Het kenniscentrum is verder interessant voor bedrijven, maar natuurlijk ook voor andere geïnteresseerde bezoekers.

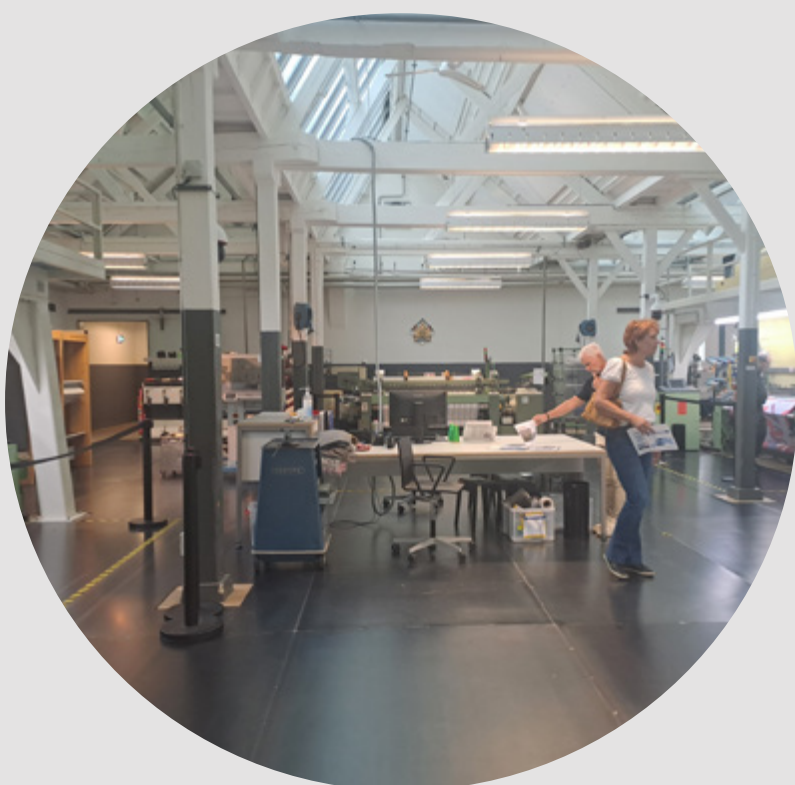
Ambitie

Om een rendabele businesscase te maken wordt er gemikt op gemiddeld 50K bezoekers per jaar en een online bereik en betrokkenheid van >2M. Dat betekent voor organisaties en bedrijven in en om Eerbeek een uitgelezen kans om deel te nemen en aanwezig te zijn in het museum met hun inhoud, kennis, om te vergaderen en om te adverteren. Ook zal het museum in de regio en de provincie Gelderland toerisme en recreatie bevorderen en de gemeente Brummen een extra culturele impuls te geven.

Het museum wordt zo een geliefde locatie om te verblijven, inspiratie op te doen, tot rust te komen, te leren en te maken, op een fietstocht te vertrekken, te vergaderen of een lezing te volgen.

Zie ook Bijlage VII (Bidbook Papier- en Kartonmuseum)

2x Textielmuseum Tilburg:
fabriekssfeer, innovaties op oude - en nieuwe machines,
werkstudenten en bezoekers lopen door elkaar

Voorbeelden

Gelijksoortige musea, waarmee het PAK museum zich kan identificeren zijn:

- **CODA Apeldoorn:** ook dit museum herbergt een bibliotheek en heeft een regionale functie. CODA is veel meer dan papier, het is meer gericht op kunst en op een stad als Apeldoorn, waar het PAK huis een meer landelijke en toeristische doelgroep (wandelaars en fietsers) heeft. Het PAK huis moet eerder als een aanvulling dan als een dubbeling of concurrent van CODA gezien worden.
- **Textielmuseum Tilburg:** een museum dat duidelijk gericht is op een oude, verdwijnende industrie, maar door een actief lab en actieve programmering juist deze industrie weer met innovaties op de kaart zet. Dit museum is zo succesvol dat het binnenkort gaat verdubbelen in omvang.
- **Zaans Museum met Verkade Experience:** dit museum heeft eveneens de lokale industrie als onderwerp en vertaalt dit, naast een actieve programmering met tentoonstellingen en kunst (Monet!), onder meer naar een experience, waar men zelf koekjes en verpakkingen maakt. Daarnaast heeft het museum een verbindende functie voor de erfgoedlocaties aan de Zaanse Schans
- **Oyfo Techniekmuseum:** dit museum maakt onderdeel uit van een organisatie die ook creatieve cursussen, dansles en een muziekschool omvat. Tentoonstellingen en workshop ruimtes gaan hier hand in hand. De lokale industrie wordt hier niet alleen in de historie getoond, maar ook is er plek voor de huidige industrie, die volop deelneemt.
- **MORE:** een museum dat op twee locaties buiten de grote steden opereert, maar met een duidelijke signatuur. Hoewel beide locaties samen goed zijn voor bijna 300.000 bezoekers per jaar, is de druk op de dorpen (Gorssel en Ruurlo) heel goed te hanteren. Het draagt vooral bij aan meer omzet en publiciteit
- **Lalique:** dit is een klein en zeer gespecialiseerd museum in het nabije Doesburg. Ondanks de geringe bereikbaarheid en één specifiek onderwerp (glaskunst), mag het museum zich in een grote aandacht en waardering verheugen. Hetgeen een ontegenzeggelijk positief effect heeft op Doesburg.

NB verschillende musea in een dorpscentrum laten zien dat het autoverkeer inclusief het parkeren niet - of tot geringe overlast leidt. We denken daarbij aan het Lalique in Doesburg (62.000 bezoekers /jaar), het MORE in Gorssel (150.000 bezoekers/jaar) en Museum Hartenstein in Oosterbeek (100.000 bezoekers/jaar). Door slimme communicatie worden bezoekers uit de regio verleid op de fiets of met het openbaar vervoer het PAK huis te bezoeken.

Masterplan en Museumlocatie (-s)

Er zijn twee locaties in beeld voor het PAK huis:

- A. combinatie van bibliotheeklocatie en Welkooplocatie (in donkerrood).
- B. de locatie tegenover het station (in rood)

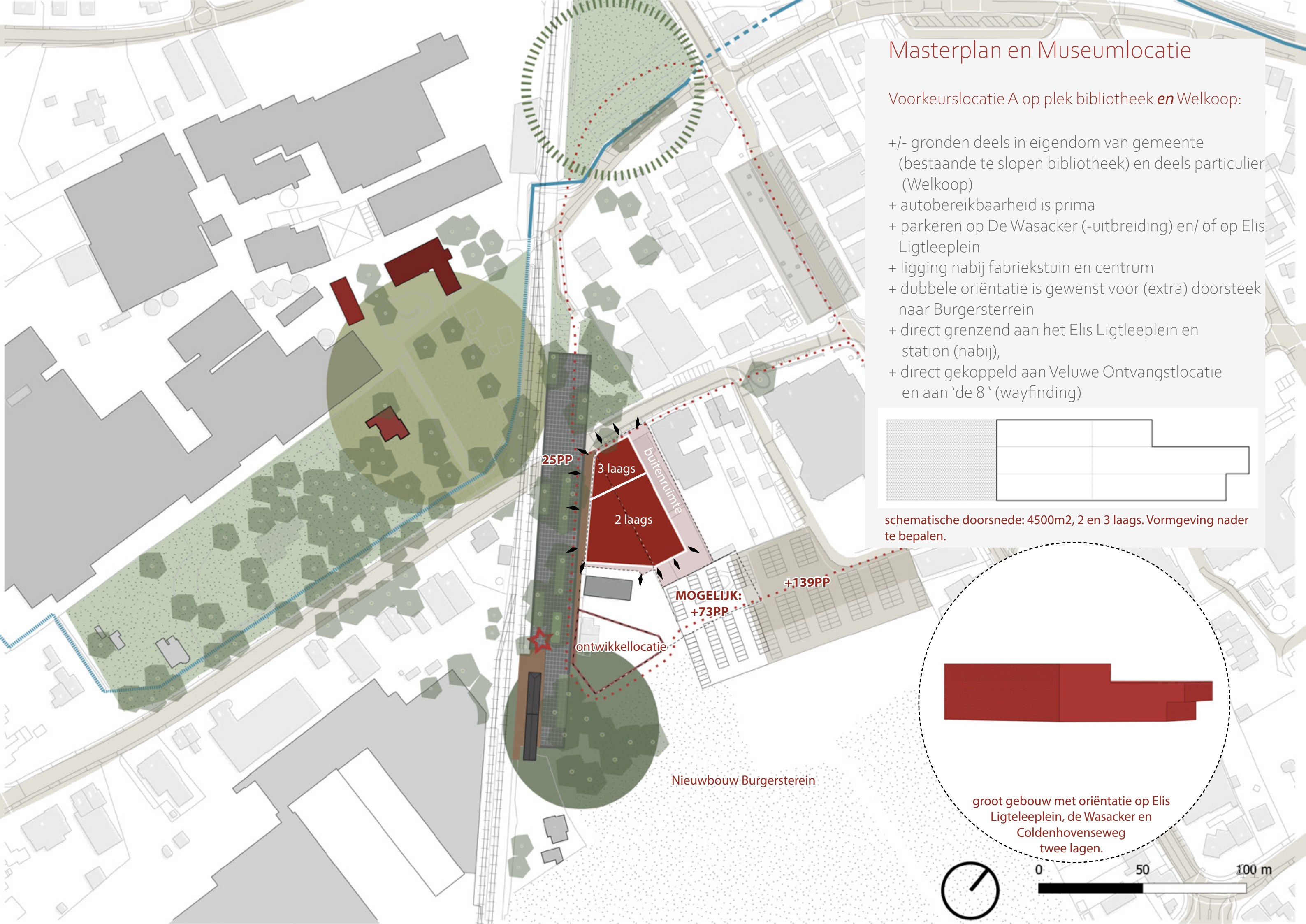
Beide locaties liggen aan het Elis Ligtleeplein en voldoen aan de richtinggevende randvoorwaarden (zie pag. 33).

Locatie A is een combinatie van de huidige bibliotheeklocatie (van de gemeente) en de huidige Welkoop (privaat). Locatie B, tegenover het station, is geheel in eigendom van de gemeente.

Voor beide locaties geldt dat er een wens en reële mogelijkheid bestaat om het voormalige laadperron (Elis Ligtleeplein) en de noordoostzijde van het Folding Boxboard terrein te betrekken in het museumaanbod (Buitenexpo). Aan de westzijde van het spoor staan bezienswaardige oude fabrieksgebouwen en hier kan de echte Papierfabriekssfeer 'gezien, geroken en geproefd' worden.

Masterplan en Museumlocatie

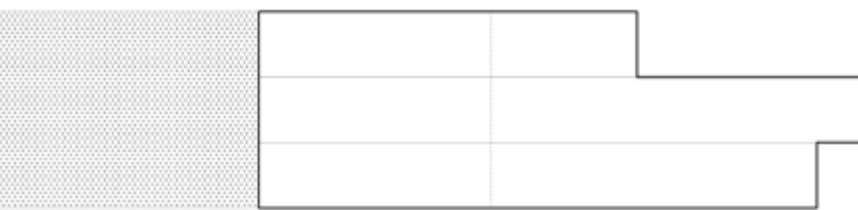
Verbeelding van de voorkeursoptie A aan het Elis Ligteleplein én de bij het project te betrekken fabriekstuin.

Masterplan en Museumlocatie

Voorkeurslocatie A op plek bibliotheek **en** Welkoop:

- +/- gronden deels in eigendom van gemeente (bestaande te slopen bibliotheek) en deels particulier (Welkoop)
- + autobereikbaarheid is prima
- + parkeren op De Wasacker (-uitbreiding) en/ of op Elis Ligteleplein
- + ligging nabij fabriekstuin en centrum
- + dubbele oriëntatie is gewenst voor (extra) doorsteek naar Burgersterrein
- + direct grenzend aan het Elis Ligteleplein en station (nabij),
- + direct gekoppeld aan Veluwe Ontvangstlocatie en aan 'de 8' (wayfinding)

schematische doorsnede: 4500m2, 2 en 3 laags. Vormgeving nader te bepalen.

groot gebouw met oriëntatie op Elis Ligteleplein, de Wasacker en Coldenhovenseweg twee lagen.

Masterplan en Museumlocatie

Verbeelding van de voorkeursoptie B aan het Elis Ligteleplein én de bij het project te betrekken fabriekstuin.

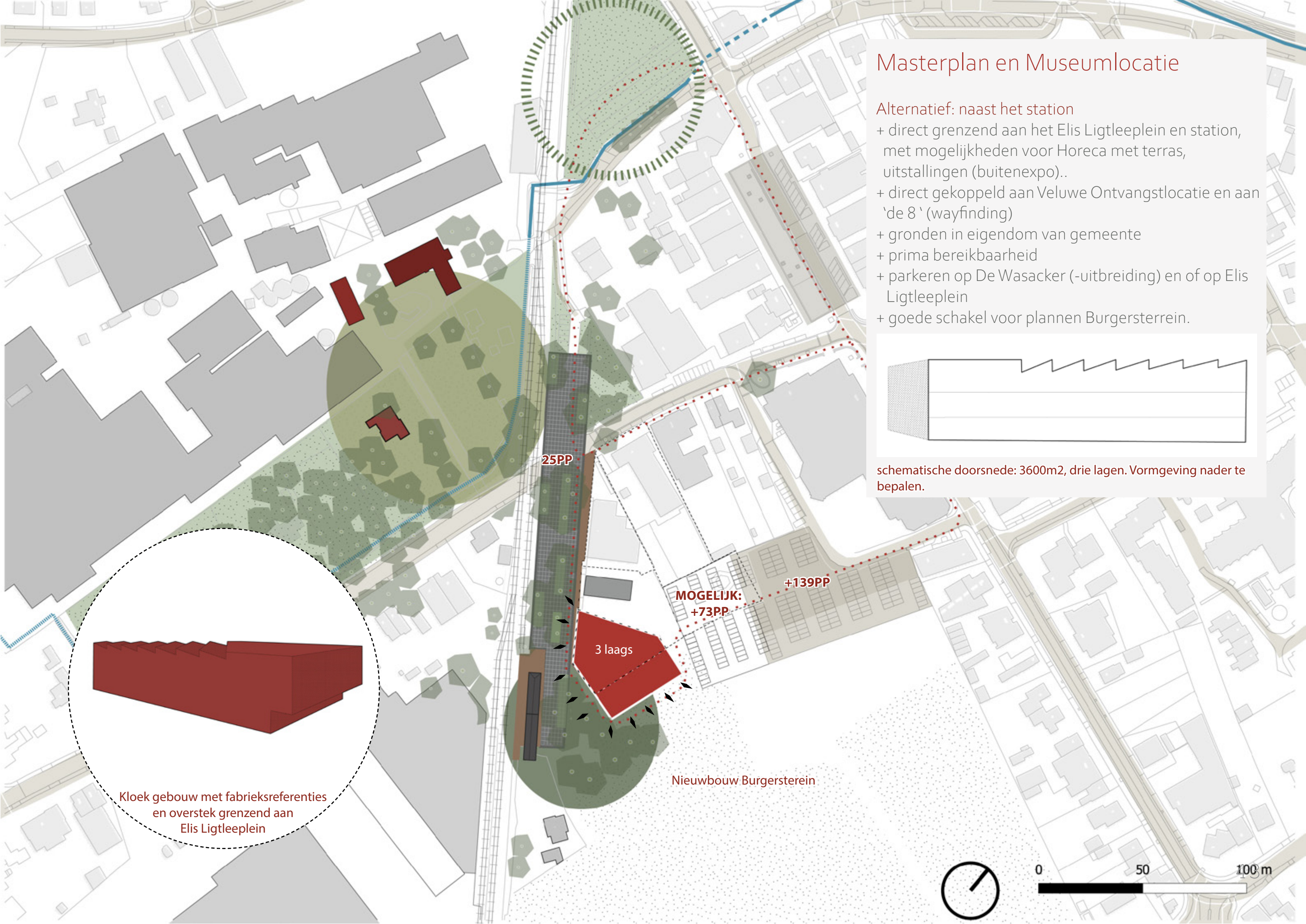

Masterplan en Museumlocatie

- Alternatief: naast het station
- + direct grenzend aan het Elis Ligteleplein en station, met mogelijkheden voor Horeca met terras, uitstallingen (buitenexpo)..
 - + direct gekoppeld aan Veluwe Ontvangstlocatie en aan 'de 8' (wayfinding)
 - + gronden in eigendom van gemeente
 - + prima bereikbaarheid
 - + parkeren op De Wasacker (-uitbreiding) en of op Elis Ligteleplein
 - + goede schakel voor plannen Burgersterrein.

schematische doorsnede: 3600m2, drie lagen. Vormgeving nader te bepalen.

Kloek gebouw met fabrieksreferenties en overstek grenzend aan Elis Ligteleplein

Masterplan en buitenprogramma

Aan het Museumgebouw is een buitenprogramma gekoppeld: bezienswaardige elementen uit het industriële (verleden van) Eerbeek zoals een in werking zijnde papierfabriek. Ook de zichtbaar en erfahrbaar te maken beek en op papier en karton gebaseerde buitenkunst worden hier ingezet. Hiermee worden het dorpscentrum en het PAK museum verweven met elkaar. Wezenlijk onderdeel is de fabriekstuin van Folding Boxboard. Hierin kunnen het heden en verleden van de Papierfabriek ervaren worden. Overigens zonder dat de fabriekshallen zelf betreden kunnen worden. Dit willen we doen via virtual reality in het PAK museum.

locatie van de fabriekstuin

PAPIERFABRIEKSTUIN

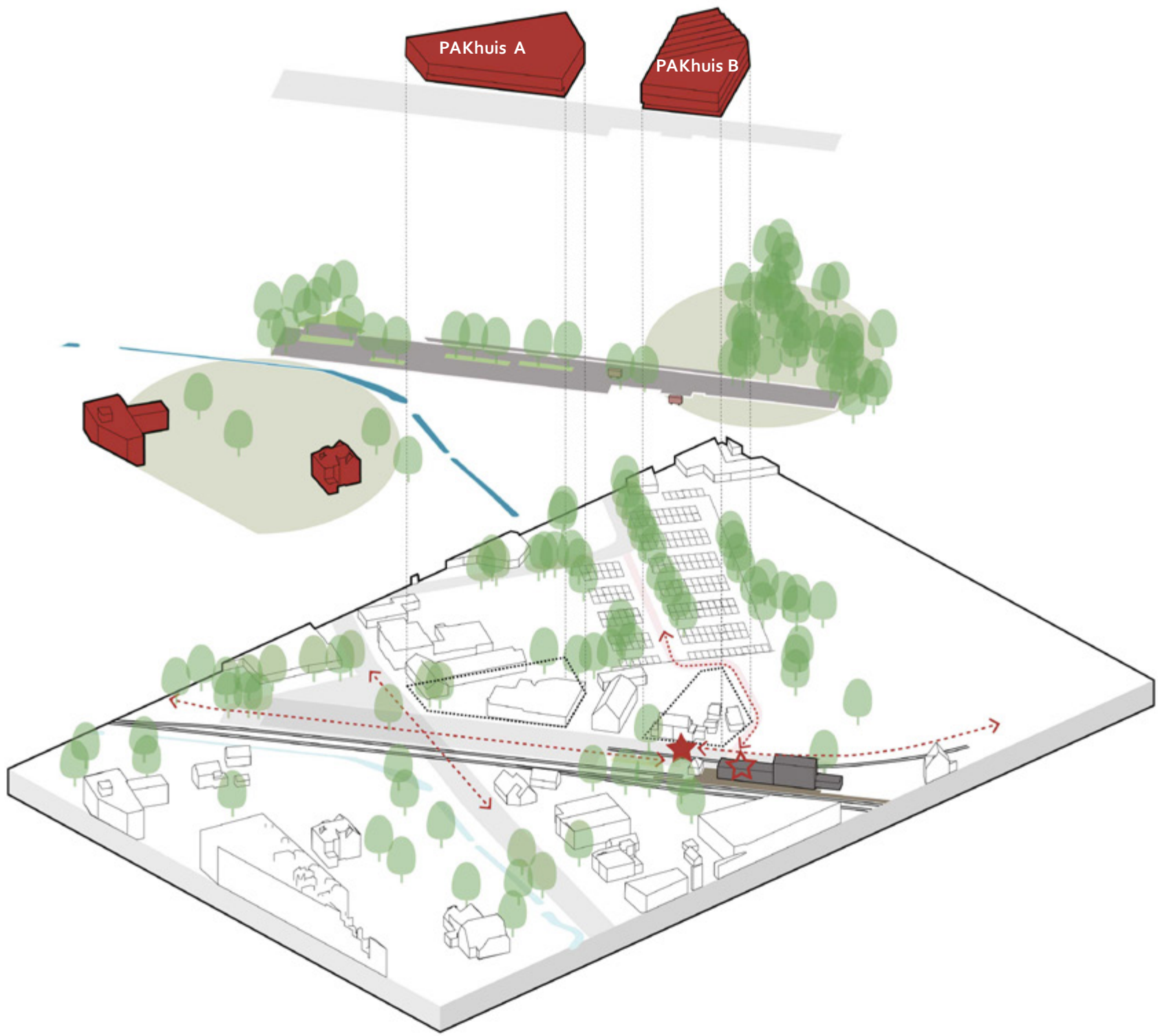
Museum en aantrekkelijke route (referentie: nationaal Glasmuseum, Leerdam)

Loopbrug buitenkunst (bron: propositie Eerbeek, De Culturele zaak, Kinkorn, SB4)

beeld papiermakers

VERVOLGSTAPPEN

PEILER 1: Aantrekkelijke, gastvrije openbare ruimte
-> start 2025

PEILER 2: Goede verbindingen naar Veluwe en IJsselvallei
-> implicatie in projecten Eerbeek-Loenen 2030

PEILER 3: Bezoekersmotief: het PAK museum
-> beoogde oplevering 2030 (zie Bijlage III)
-> vanaf 2025 placemaking (o.a. alvast starten met Pop Ups)

Bronnen

CONCEPT DO SPOORZONE, Arcadis landschapsarchitectuur en stedenbouw, december 24. In opdracht van de gemeente Brummen

WAYFINDING EERBEEK, Schetsontwerp wayfinding & signing elementen in het centrum van Eerbeek, Arcadis landschapsarchitectuur en stedenbouw, januari 2023. In opdracht van de gemeente Brummen

VISIE CENTRUM EERBEEK & EERBEEKSE BEEK, Arcadis landschapsarchitectuur en stedenbouw, November 2021 . In opdracht van de gemeente Brummen

MASTERPLAN BELEVINGSGEBIEDEN VELUWE , De Culturele zaak, Kinkorn, SB4, september 2022. In opdracht van Visit Veluwe

PROPOSITIE EERBEEK, De Culturele zaak, Kinkorn, SB4 , ongedateerd. In opdracht van Veluwe op 1 en Visit Veluwe

BEELDKWALITEIT STIJLELEMENTEN VELUWSE ONTANGSTLOCATIES, versie 0.2-2021 In opdracht van Veluwe op 1

KWALITEITSTOERISME IN GEMEENTE BRUMMEN Toerisme als middel om een bijdrage te leveren aan lokale opgaven van de toekomst . Strategie toerisme recreatie 2022-2026. Oktober 2021. Gemeente Brummen, Rémon Ridder, Adviseur toerisme recreatie

LEIDRAAD Veluwe Ontvangstlocaties (2e Wijziging) 12 december 2024

TOERISME IN EERBEEK OP HET JUISTE SPOOR Een adviesrapport over de toeristische invulling spoorzone Eerbeek, ongedateerd, Niek van der Stelt. In opdracht van de gemeente Brummen

VELUWESTIJL ROUTENETWERKEN & PANELENFAMILIE, Routebureau Veluwe, VERSIE 3.09 — 2023

VERBINDEN EN VERRIJKEN, Advies en Uitvoeringsprogramma Belevingsgebied Industriële Veluwe , Visit Veluwe 2019

Colofon

OPDRACHTGEVER
gemeente Brummen

OPGESTELD DOOR

ROB ABEN LANDSCHAPSARCHITECTUUR
- ir. R. Aben

adviseurs:
- T. Meereboer (Museummaker)
- ir. J. Bosch (landschapsarchitect)

teksten p 34-p 36:
- T. Meereboer

- achterblad:
*impressie van de beoogde
Ontvangstlocatie. Een deel van de
impressie (Elis Ligtleepje) is gemaakt
door ARCADIS*

FOTOVERANTWOORDING

De foto's zijn niet allen van onszelf.
Dit document is alleen bedoeld voor
intern gebruik

ONTWERP

ROB ABEN LANDSCHAPSARCHITECTUUR
6 januari 2025

